

TARTU RIIKLIK ÜLIKOOOL
SOOME-UGRI KEELTE KATEEDER

LÕUNA-VEPSA PRONOOMENID

DIPLOMITÖÖ

TRU võistlustööde komisjoni otsusega 24. juunil

1973. a. on määratud käesolevale tööle.....

I auhind

J. Mäe

ANNE KÜTT

JUHENDAJA prof. P. ARISTE

TARTU
1973

Eessõna.

Diplomitöö eesmärgiks on selgitada pronoomenite esinemust lõuna-vepsa murdes, võimaluse korral on võrdluseks esitatud vastavad pronoomenid teistest vepsa murretest, samuti pronoomenid sugulaskeeltest. Pronoomenite ajaloolist arengut puudutatakse üksnes põgusalt. Peatähelepanu pronoomenite käsitlemisel on pööratud morfoloogilisele aspektile, kuid silmas on peetud ka asesõnade funktsiooni lauses ja suhteid teiste sõnaliikidega. Näitelausete valikul on püütud esitada võimalikult erinevaid muutevorme ning pronoomeni häälikulisi variante.

Osa esitatud materjalist on kogutud töö autori poolt 1970. ja 1972. a. suvistel ekspeditsioonidel lõuna-vepsa murdealal Leningradi oblasti Boksitogorski rajooni Sodjärve (vn. Сидорово) külas; tegelikult on see neljast külast koosnev külakond, siia kuuluvad Sodjärv (vn. Сидорово), Mägi (vn. Степанова Гора), Jušk (vn. Юшково) ja Kond (vn. Лаврово е. Терпеливо).

Keelejuhtideks olid (sulgudes sünniaasta):

Akimova, Darja (1940)

Bogdanov, Ivan (1882)

Bogdanova, Hartinja (1892)

Bogdanova, Maria (1926)
Boitsov, Grigori (1900)
Boitsova, Marja (1907)
Grebnev, Ivan (1906)
Grebnev, Pavel (1903)
Grebneva, Fjokla (1902)
Grebneva, Maria (1939)
Grebneva, Matrjona (1895)
Grebneva, Tanja (1961)
Ivanova, Avdotja (1898)
Kudrjašov, Nikolai (1937)
Kudrjašov, Sergei (1960)
Kudrjašova, Aleksandra (1935)
Kudrjašova, Marfa (1928)
Kuzmin, Stepan (1928)
Kuzmin, Vassili (1904)
Kuzmina, Veera (1934)
Morozova, Anastasja (1906)
Morozova, Jelena (1918)
Nikitin, Anatoli (1957)
Nikitina, Marina (1908)
Ponomarjov, Fjodor (1923)
Rogaljov, Ivan (1898)
Rogaljova, Valentina (1956)
Smelov, Fjodor (1938)
Trofimova, Anna (1910)
Vesseljova, Maria (1919)

Võrdluseks toodud keelenäited kalinini-karjala murdest on kogutud töö autori poolt 1969. a. juulis Kalinini oblastis Zubtsovi rajooni Novoje ja Aleksandrovka külas.

Muudest allikatest on olulisemad: L. Kettunen "Näytteitä etelävepsästä" ja M. Зайцева, M. Муллонен "Образцы вепсской речи".

Kogutud materjal on esitatud lihtsustatud transkriptsioonis, teistest allikatest võetud näidetes on transkriptsioon jäetud muutmata, sellest siis ka mõningane ebaühtlus (č ~ tš, c ~ ts). Näitele järgneb sulgudes viide allikale, number teose lühendi järel märgib lehekülge. Teistest keeltest ning teistest vepsa murretest pärinevatele näidetele on lisatud päritolu selgitav lühend.

Näitelausete tõlgetes on taotletud niihästi sisulist adekvaatsust kui ka lauses esineva pronoomeni muitevormi edasiandmist, tõlgitud pronoomen on samas käändes kui vepsa keelne vaste, kui see pole keelte erineva rektsiooni tõttu võimalik, on vastav vorm lisatud sulgudes. Nurksulge on tõlkes kasutatud nende sõnade edasiandmiseks, mis tõlgitavas lauses otseselt ei esine, kuid mis selguvad kontekstist ja on vajalikud lause mõistmiseks.

Tööle on lisatud kasutatud kirjanduse loetelu koos lühenditega, samuti muude kasutatud lühendite loetelu ning venekeelne resümee.

Sissejuhatus.

Sónad on jagatud sõnaliikideks, arvestades niihästi nende tähendust, funktsiooni kui muutumist, sest ei puht-semantiline ega puht-formalistlik lähenemine pole andnud tulemusi. Seejuures puudub täpne vastavus eri keelte vahel, samuti pole terminid adverb, numeraal, pronoomen jne. nii rangelt teaduslikud kui loodusteaduslikud terminid. Grammatilised kategooriad on ajaloolise arengu tulemus, ka sõnaliikide süsteem muutub, on võimalik uute sõnaliikide tekkimine, sõna siirdumine ühest liigist teise jne.¹

Uurali algkeele sõnad võib jagada kahesilbilisteks noomeni- ja verbitüvedeks ning ühesilbilisteks pronominaalideks. Huvitav on, et see ajaloolis-formalistlik menetlus viib samale tulemusele, kui mõned semantilised analüüsid.² Nii on sõnad tähenduse järgi jagatud nimetussõnadeks ja viitesõnadeks, esimesed nimetavad kujutlusi (ese, omadus, arv, tegevus, asjaolu näit.: hobune, punane, kolm, joosta, sageli), viitesõnad e. pronominaalsed sõnad üksnes viitavad neile (näit. mina, too, selline).³

¹ P. R a v i l a, Sanaluokat, erityisesti uralilaisia kieliä silmällä pitäen. - Virittäjä 1953, lk.44-45.

² Ibidem, lk. 46.

³ P. R a v i l a, op.cit., lk.46.

Ka Bühleril on kaks sõnaklassi: Zeigwörter, kuhu kuuluvad personaal- ja demonstratiivsed pronoomenid, ning Nennwörter (kõik ülejäänud sõnad).¹

Termin asesõna (kr. ant-onymia, lad. pronomen) osutab sõnaliigi peamisele omadusele - asendada teisi sõnu.

Pronoomenite definiitsioone on mitmesuguseid. Anšini arvates² on nad sõnad, mille konkreetse reaalse tähenduse määrab kogu situatsioon. Piiramatu võimalus kõige mitmekesisematele konkreetsetele tähendustele viib selleni, et eraldatuna antud situatsioonist omandavad pronoomenid tähenduse üldistatuse.

"A mai magyar nyelv rendszere"³ nimetab pronoomeneiks sõnu, mis vastavad nimi-, omadus- või arvsõnade üldistatud leksikaalsele kategooriale; ainult kontekstis osutades mingile nimele, omadus- või arvsõnale või suhtudes temasse, omandab asesõna nende konkreetse tähenduse. Steblin-Kamenski arvates⁴ on pronoomenid sõnad, mis väljendavad kõneleja suhtumist tegelikkusesse ja nõuavad kõneprotsessis täpsustamist kõne objekti suhtes. Pronoomenid nõuavad alati konkretiseerimist, väljaarvatud indefiniitsed ja interrogatiivsed pronoomenid, mille tähendus välistab konkreetse vastavuse.

¹ K. B ü h l e r, Sprachtheorie. Die Darstellungsfunktion der Sprache, Jena 1934, lk.80-81.

² Ф. А н ш и н, УМП, lk. 7.

³ A mai magyar nyelv rendszere. Leíró nyelvtan, t.I. Budapest, 1961, lk.237.

⁴ М. С т е б л и н - К а м е н с к и й, Грамматика норвежского языка, Москва-Ленинград 1957, lk. 82-83.

Czermak leiab¹, et iga keeleväljendus tuleneb lõppkokkuvõttes ruumiliste muljete väljendusest, s.t. pronoomenid andsid edasi primitiivset kujutlust vastandist mina - mittemina. Pidevalt keerulisemaks muutudes transformeerusid antud kujutlused opositsioonipaarideks siin - seal, elus - elutu, tuntud - tundmatu jne. tüüpi.

"Eesti keele grammatika" annab järgmise pronoomenite definititsiooni: "Pronoomenid e. asesõnad on käändsõnad, mis osutavad olendeile, esemeile ja nähtustele ning nende tunustele või hulgale, kuid ei nimeta neid. Asesõnad viitavad mõisteile kõneleja seisukohalt."²

Pronoomenite sarnasus noomenitega ilmneb selles, et neid võib kasutada sama lauseliikmena kui noomeneid, süntaktilises suhtes on nad seega noomenisarnased. Erinevus seisneb selles, et pronoomenil ei saa (välja arvatud üksikud erandid) esineda adjektiivatribuuti, näit. võtan selle suurema, mitte: võtan suurema selle. Noomenitega ühised on pronoomenid ka morfoloogiliselt - enamuse^{iku}l neist on arv ja käänded. Käänamises esineb aga ebareeglipärasusi, näiteks võivad eri käändelõpud liituda erinevatele tüvedele jms. Sageli on selliste ebaseaduspärasuse põhjuseks pronoomenite mõnede vormide pärinemine igivanadest aegadest, sagedase kasutamise tõttu on nad säilinud.³

¹ W. C z e r m a k, LB, lk.206-222.

² A. K a s k, P. P a l m e o s, Eesti keele grammatika II, 1.vihik. Morfoloogia. Arv- ja asesõna, Tartu, 1972, lk.31.

³ M. A i r i l a, Pronominit. - Virittäjä 1940, lk.301-302.

Pronoomenite semoloogiline omapära seisneb selles, et nad ei ole oma tähenduselt materiaalsed nagu noomenid. Kuigi nad viitavad samasugustele objektidele kui substantiivid ja adjektiivid, seega olenditele, esemetele ja nende omadustele, ei ütle nad midagi esemete või omaduste laadist, ei kujuta seda, nad on seega tühjemad, formaalsemad kui noomenid.¹

Ka pärisnimed ei kujuta asju või olendeid, vaid ainult nimetavad neid, seepärast võib neid meelevaldselt kasutada kõige erinevamate objektide kohta. Erinevus pärisnimede ja pronoomenite vahel on aga selles, et viimased nimetavad objekte nende juhuslike, ajutiste suhete järgi kõnelejaga (sina, too), st. objekte nimetatakse kõneleja aspektist. See, et pronoomenid ei märgi objekti sisuliselt, teeb võimalikuks nende poolt tähistatavate objektide mitmekesisuse ja vahelduvuse. Kuna pärisnimed nimetavad esemeid ja olendeid ükskhaaval mingi nimega, siis on pärisnimede hulk lõputu. Suhted, millesse kõneleja võib enda suhtes objektid asetada, ei ole aga väga hulgalised, seepärast on pronoomenite koguhulk üsna napp.²

Pronoomenil on ühiseid jooni ka adverbiga, samuti numeraalidega. Hulka väljendavad pronoomenid on tähenduselt lähedased numeraalidele ja asuvad tegelikult kahe sõnaliigi

¹ M. A i r i l a, Pronominit. - Virittäjä 1940, lk.302.

² Ibidem lk.302-303.

vahepeal.

Seega on pronoomenite peamised tunnused järgmised:

- 1) nad ei ole oma laadilt kujutavad, viitavad millelegi, kuid kujutatava sisu edasi ei anna;
- 2) süntaktiliselt ja morfoloogiliselt sarnanevad pronoomenid noomenitega, kuid neid ei saa laiendada adjektiiv-
atribuudiga ega adverbiga;
- 3) nad omandavad konkreetse tähenduse alles kõnesituatsioonis;
- 4) pronoomenid viitavad objektidele kõneleja aspektist.

I. Personaalpronoomenid.

Personaalpronoomenite päritolu ulatub uurali aluskeelde.¹ Vasteid sugulaskeeltest on esitanud M. Zsirai.²

Personaalpronoomenite abil esitatakse suhteid kõneleja ja kõne objekti vahel; nii näitab I isiku personaalpronoomen kõneleja identsust objektiga, II isiku personaalpronoomen tähistab kõneleja vastaspoolt, kõnetatavat, ja III isiku personaalpronoomen kõne all olevat.³

Erinevalt teistest noomenitest tarvitatakse vepsa isikuliste asesõnade käändevormides possessiivsufikseid, mis täidavad antud juhul isiku markeerimise funktsiooni. Koos substantiividega kasutatakse possessiivsufikseid veel ainult vokatiivse pöördumise puhul ja ühenduses sugulusnimedega, lõuna-vepsa murdes on possessiivsufiksid siiski veidi paremini säilinud.

Lõuna-vepsa personaalpronoomenid on: m i n ä ~ m i n a
m i n a ~ m ä ~ m ä ~ m a 'mina, ma'; s i n ä ~ s i n a
s i n a ~ s ä ~ s ä 'sina, sa'; h ä n ~ h ä n 'tema, ta';

¹ L. H a k u l i n e n, Suomen kielen rakenne ja kehitys, Helsinki 1961, lk.71.

² M. Z s i r a i, Névmástanulmányok (mi, ti, 'ök) - Emlékkönyv Melich Janos hetvenedik születésnapjára, Budapest 1942, lk.495 jj.

³ M. A i r i l a, Pronominit. - Virittäjä, 1940, lk.303.

m e ~ m e ~ m ö 'meie, me'; t e ~ t ö 'teie, te;

h e ~ h ö 'nemad, nad.

m i n ' ä ~ m ' i n a ~ m i n a ~ m ' ä ~ m ä ~ m a 'mina,
ma'

Nom. minä ~ mina ~ mina ~ mä ~ mä ~ ma

Gen. minun

Part. mindän' ~ mindä ~ mindä ~ mindä ~ mindae ~ mindai ~ mindä
mind ~ mindän'

Illat. minhūn'

Iness. minus

Elat. minuspä ~ minuspä

Allat. minē ~ minē ~ minē ~ minē ~ minē ~ minei ~ minei ~ minei
mini ~ minin' ~ milēn ~ milē ~ minein

Adess. minā ~ minān' ~ minei ~ minai ~ minain ~ milēn' ~ milān'
minā ~ minae ~ minäi (OBP 212)

Ablat. mineipä ~ minäipä ~ mināpā ~ minā ~ minā ~ minān'

Transl. minuks

Abess. minutān' ~ minutta ~ minuta

Komit. minuŋke ~ mindāemu ~ mindāmu ~ mindamu

Termin. minhusai ~ minhusae

Adallat. minuŋest ~ minunost ~ minuŋost ~ mindānŋost

Adadess. minuŋon ~ minunow ~ minunō

Egress. minunowpä ~ minunōpä ~ minuŋompä

Ill.-direkt. minhupä

Prolat. mindamu ~ mindamō

Näiteid: ŋaps läks min hūn' (LH II 67); kaži ^{ŋaps läks minusse}

istub minä õgä 'kass istub mul õlal; hän kirjutab
min'dä čomemba 'ta kirjutab minust (mind) ilusamini';
mä pätime, hän minhupä (OBP 204) 'ma peidan end,
 tema /tuleb/ minu poole; nähtan mina surhe ikna,
surhe ikna (OBP 208) 'vaatan mina suurde aknasse, suurde
 aknasse! koir mina i ol' (OBP 212) 'mul oli koer';
min'in' - se sorovno, basin (OBP 212) 'mul ükskõik,
 ütlen'; istub, istub sid' i mest l'ähteb jänis minu -
on pä (OBP 228) 'istub, istub jänes ja läheb jälle
 minu juurest ära'; živatad mest minu oest tuoba
 (OBP 228) 'loomad tulevad jälle minu juurde'; minun
lehmad ile 'minu lehmade ei ole!; pöüväs m'inän 'čoma
kazvoi 'lina kasvas mul ilus'; no nigut - se fatib m'inu s
pä (OBP 237) 'noh, nüüd aitab mulle /minust/! mindai
kutsuba vitja 'minu nimi on Vitja'; min'e kimnn vozid
 'ma olen kümne aastane /mul on kümme aastat/'; i'rist
mil'en mügüt ni krasüdazhe, ni volüdazhe (OBP 257)
 'pole mul enam kaua ilutseda ega vaba olla'; oaps mine i
itkob ni iö, ni peja (OBP 281) 'laps mul nutab nii ööl
 kui päeval'; mi minu s čomad? 'mis minus head on?';
mi ä končin kuz klassov 'ma lõpetasin kuus klassi';
kärbhäne astub mindamu 'kärbes kõnnib minu peal
 /mind mööda/'; hänen ot'ba minu ks 'teda peeti minuks';
hän ot' minä pä d'engod 'ta võttis mult raha';
mängäm mindämu lävän taga (NEV I 117) 'lähme koos
 (minuga) lauda taha!

Pronoomeni lähtevormiks on mi ~ mi, na ~ nä on

rõhutatav liide, mis esineb ka teiste läänemeresoome keelte ainsuse I ja II pöörde personaalpronoomenites ja millele kaugemates sugulaskeeltes vastab -n (lapi ja mordva mon, ton, son, 'tema' ungari én < *e-ven < *e-men 'mina', ten magad 'sina ise'¹. Pronoomeni lühem vorm ma ~ mä on tuntud kõigis läänemeresoome keeltes peale vadjja ja isuri keele ning on tagasiviidav läänemeresoome aluskeelde. Obliikvakäändeis esinevad lühikesed vormid vepsa keeles harva.

Uksikutest käänetest väärrib tähelepanu partitiiv, mille lõppu vormides m i n d a i ~ m i n d a e ~ m i n d a ~ m i n d jne. ei saa pidada reeglipäraseks (m i n d < m i n + ta. Partitiiv on liitunud konsonanttüvele.) Ebaootuspärane on vastav vorm ka teistes läänemeresoome keeltes: eesti m i n d, liivi m i n d a, soome idamurd. m i n u t, karjala m i l m a.² Huvi pakuvad ka kaks erinevat komitatiivi vormi: genitiivi tüvele liituv -ke- lõpuline ja partitiivi tüvele liituv -mu- ~ -m ö- lõpuline. Partitiivi tüvele liitub ka prolatiivi lõpp -m u ~ -m ö.

Ainsuse I isikus on vokatiivses funktsioonis säilinud possessiivsufiks -m (< mi), mis esineb ka soome vanas kirjakeeles ja häme-soome murdes, näit. t a t o i m! 'mu isake!', n'ē d o h t e n! 'mu tüdrukuke!'. Muudel juhtudel esineb ainsuse I isiku possessiivsufiksina lõuna-vepsa

¹ P. A l v r e, Pronoomenite iseärasusi. - ESA XI, Tallinn 1965, lk.199.

² Ibidem, lk.200.

murdes vokaali pikendus + -n' (vpsK -in' in, vps Ä -in, kusjuures -i on diftongi järelkomponent¹). Personaalpronoomenile m i n'ä liitumisel on -n ~ n' enamasti kadunud.

Usutavasti on -i(n) ~ i(n') (~ in' ~ im) arenenud sufiksist -ni (< mi) epenteetilise arengu tulemusena: -ni > n'i > (nī) > i n' > in' > iN > i². Mis puutub -ni < mi, siis algselt oli -mi I isiku possessiivsufiks suhte sg. - sg. (üks omanik ja üks omatav) väljendamiseks; -ni < *nni < *n + mi, milles -n oli a) mitmuse tunnus omastava pluraalsuse väljendamiseks, b) genitiivi, latiivi ja instruktiivi lõpp. Siit üldistus n-line kui enam esinev vorm³

s i n'ä ~ s' i n a ~ s i n a ~ s'ä ~ s ä 'sina, sa'

Nom. sinä ~ sina ~ sina ~ sä ~ sä
 Gen. sinun
 Part. sinda ~ sindä ~ sindai ~ sindäž ~ (VMLT 123)
sindaiž ~ sindae
 Illat. sinhūž
 Iness. sinus
 Elat. sinuspä ~ sinuspä
 Allat. sinē ~ sine ~ sinē ~ sinei ~ sineiž ~ sini ~ silēž ~
silei ~ sili ~ sili ~ silēs

¹ G. L i i v, Pronoomenid kesk-vepsa murdes ja lüüdi murretes, Tartu, 1957. Käsikiri TRU soome-ugri keelte ka-teedris, lk. 12.

² J. M a r k, PUS, lk. 142.

³ Ibidem, lk. 74.

Adess. sinā ~ s'inai ~ s'ina ~ sinā (PUS) ~ silāž
 Ablat. sinā
 Transl. sinuks
 Abess. sinutāž ~ sinuta
 Komit. sindamu ~ sindažmu ~ sinunke ~ sindāžmu
 Termin. sinhusai
 Adallat. sinu_uost
 Adadess. } sinu_uon
 Egress. }
 Prolat. sindamu

Näiteid: ani pigašti ma lendan si n u o n (OBP 257)
 'üsna pea ma lendan sinu juurest ära'; mina s' i n d a i ž
vargiichen (OBP 265) 'ma valvan sind'; hiroi, haroi, na
s i n' e i ž puine, anda minein uine (OBP 273) 'hiireke,
 võta endale (sinule) puust, anna mulle luust /hammas/';
kuv~~er~~2 s i n' ē vozid? 'kui vana sa oled? (kui palju on
 sul aastaid?); s' ä mindai varašta 'sa oota mind'; s i n ā
suremb koer 'sul on suurem koer'; mā s i n' d ä ... 'ma
 sind..'; sē minā s' i n u s p ä 'see on mul sinult' (^{sinust}); ān
kū ui s i n h u s a i 'hää! kuuludus sinuni'; kuna
s' i n' e lehmane? 'milleks sulle lehm?'; me iks ihteda
emai elgenda s i n d a m u 'meie sinuga ei mõista teine-
 teist'; miak s' i n a i slučihe? 'mis sul juhtus?'; mā
s' i n u n koerha en tabadu 'mina su koera ei puutu'; ka
tued korbh'e, ka s' i n d ā sön (OBP 244) kui tuled metsa
 siis söön su (sind) ära'; ha, da andame mā s' i n' ē sēda

(OBP 244) 'hm,, lasen ma sul jah /end/ süüa'; a mö
s i n d ā ž m u ladimo pandazhe užnata tãmbã (NEV II 78)
 'aga meie sinuga mõtleme täna õhtusöögita magama heita';
godi s'ä žid', homentso mä pãn s i n ā otsãdin (NEV
 I 117) 'oota sa, lurjus, homme raiun sul pea otsast!

Pronoomeni lähtevormiks on x_{ti} na x_{ti} nã, gen.

x_{ti} non, mis arenes juba läänemeresoome aluskeeles vormiks
s i n u-.¹

Lõuna-vepsa murdele on nominatiivis omasemad lühike-
 kesed vormid s'ä ~ s ä. Allatiivis ja adessiivis esine-
 vad vpsL kõrvuti l ~ l' -lised ja n ~ n' -lised vor-
 mid; esimesed on iseloomulikud äänis-, teised kesk-vepsa
 murdele.² Sageli on allatiiv ja adessiiv segunenud. Ablatiiv
 on lõpukao tõttu sulanud ühte adessiiviga, mõnikord
 kasutatakse ablatiivi funtsioonis elatiivi. Nagu ainsuse
 I isiku personaalpronoomenilgi, on komitatiivil kaks eri-
 nevat vormi: partitiivi tüvele liituva -mu-lõpuga ja geni-
 tiivile liituva -ke-lõpuga. Partitiivi tüvele liitub ka
 prolatiivi lõpp -mu. Terminatiivi lõpp pai+liitub illatiivile.

Mitmetes käändevormides on säilinud possessiivsufik-
 sid. Ainsuse II isiku possessiivsufiksina esineb vps L vo-
 kaali pikendus +ž ~ iž, vps K, vps 'A -iž (milles -i- on
 diftongi järelkomponent).

¹ H. O j a n s u u, IKP, lk. 109.

² G. L i i v, op.cit., lk. 27.

J. Mark on sufiksi -iž tekkimist seletanud järgmiselt: i ž < i s < i s < -s' < -s i < -s i < -t i .¹ - ti on registreeritud ka soome vanas kirjakeeles, tänapäeval esineb iiti-soome murdes.² Mõnedes käändevormides esinev possessiivsufiks -i (allat. s i n e i ~ s i l e i, adess. s i n a i) on arvatavasti I isiku possessiivsufiksi lühenenud vormina II isikusse kandunud seoses possessiivsufiksitarvitamise vähenemisega ja -i sufiksi algupärase tähenduse tuhmumisega.

Ainsuse II isiku personaalpronoomeni puhul on possessiivsufiksilised vormid tavalised partitiivis, allatiivis, adessiivis, harvem esinevad nad illatiivis, abessiivis ja komitatiivis.

Pronoomenil s i n' ä on vasteid kõigis soome-ugri keeltes.³

h ä n ~ h' ä n 'tema ta'

Nom. hän ~ hän
 Gen. hänen ~ hänen ~ hänen
 Part. händ ~ hänt
 Illat. hänhe
 Iness. hänes
 Elat. hänespä ~ hänenpä

¹ J. M a r k, PUS, lk. 144.

² Ibidem, lk. 132-133.

³ vt. M. Z s i r e y, op.cit., lk. 495 jj.

Allat.	<u>hänēne</u> ~ <u>hänne</u> ~ <u>hänne</u> ~ <u>hänne</u>
Adess.	<u>hänō</u>
Ablat.	<u>hänōpä</u> ~ <u>hänō</u> ~ <u>hänou</u> ~ <u>hänū</u>
Transl.	<u>häneks</u>
Abess.	<u>hänetä</u>
Komit.	<u>händmu</u> ~ <u>hänmu</u>
Termin.	<u>hänhesai</u>
Adallat.	<u>hänēnest</u> ~ <u>hänmost</u> ~ <u>hänneest</u> ~ <u>hänneest</u> <u>hänneost</u>
Adadess.	<u>hänneon</u> ~ <u>hänon</u>
Egress.	<u>hänompä</u>
Prolat.	<u>händmu</u>

Näit.: ana mäne hän d mu edhaks 'ära mine tema-
ga kaugele'; ken-se ajab hänneest 'keegi sõidab te-
ma juurde'; me tulime hänetä 'me tulime temata';
hänhesai än' kūvui edämpän 'temani kuuldus kaugelt
hää'l'; tuli hän en heng 'tuli tema hing'; a koir
hänne jälge jokseb, koir hän en söden söb, kond-
jan (OBP 209) 'aga koer jookseb talle järele, koer sööb te-
ma, karu, söögi'; mīl' jo basitu ka, tolko hänne otta
a mini mānda (OBP 225) 'meil on juba (kokku) räägitud, ainul
tal võtta ja mul minna'; istuime beroga ne i nägen hän -
ne m pä ne, min' hän tegeškandeb (OBP 236) 'istusime
kaldale ja vaatan teda (tema peale/, mis ta tegema hakkab';
kērdan ambuiba da putuiba hän t opatkho, jāgha (OBP
209) 'kord tulistati ja tabati teda käppa, jalga.'; hänō

same sur' koer 'tal on kõige suurem koer, h ä h i sobte
h ä n pričešiše 'ta ei riietu, ta kammib end'; ma
h ä n e ozutan 'ma talle näitan; mä h ä n e n aiš-
kanden 'ma hakkan temaga (tema, gen.) pahandama'; kuudamp
pagan ves'se h ä n e s p ä iogz' da kaik rehtia se da
nétšhe vedhe pīrgat segotība, da že-nihun nenil' pīrgōl'
sō-tība i kaiken kanzan (NEV II 117) 'see must vesi, mis
temast jooksis, /pandi/ kõik pannile ja sellesse vette
segati pirukatainas ja peigmeest ning kogu peret söödeti
nende pirukatega'; a nened apsūdet tšomad oti möst hān
h ā n ō p ā (NEV I 120) 'aga need ilusad lapsed võttis ta
jälle temalt ära!

Kõigis soome-ugri keeltes osutab kolmandat isikut
mingi vana demonstratiivpronoomen. Eesti, liivi ja vadja
keeles kasutatakse pronoomenit t e - m a t ä - m ä,
mitm. n e - m a - d ~ n ä - m ä - t, mille käänamisel ilm-
neb ühesilbiline tüvi (ee t e - d a, t a - l l e -
n e - i - d, lv mitm. part. n ē - d' i vdj. part. t ä -
- t ä - n ä - i - t ä). Läänemeresoome keelte põhjarüh-
mas on levinud vormid sm h ä n, is h ä n, krj. h e ä n,
h ō ä n, vps h ä n 'tema'.¹ Näib, et siin tuleb lähtuda
demonstratiivpronoomenist se, -n ei kuulu tüvesse, vaid on
rõhutatav liide (vrd. I ja II isiku personaalpron.)²

Ainsuse III isiku personaalpronoomenit kasutatakse
nii elus kui elutute objektide tähistamiseks. Näit.:

¹ P. A l v r e, Pronoomenite iseärasusi. - ESA XI 1965, lk.
198.

² H. O j a n s u u, IKP, lk. 64.

K a i k' e n h o b' i t a b, m ä l' i b, m ä l' i b,
l' ä h t o b a h ä n e s p ä p ä s t r e d (OBP 216)
 'kõik pehmendab, lõugutab, lõugutab, järele jäävad temast
 linaluud'; s i d l e v i t a b a h ä n e n u a v a n e
 (OBP 218) 'siis laotatakse ta põrandale'; s l e d i b a h ä n d
konž ehtib 'jälgitakse teda, kuni valmis saab.

Pronoomeni h ä n ~ h' ä n tarvitamist nii elusolen-
 dite kui esemete tähistamiseks võib pidada vanaks, algupä-
 raseks nähtuseks, mis on johtunud vaadeldava pronoomeni
 algsest demonstratiivsest funtsioonist. Nii tarvitatakse
 vastavat pronoomenit ka sugulaskeeltes.

Pronoomenit h ä n ~ h' ä n kasutatakse ka samasuguse
 täitesõnana kui se, nii et siit on vaid samm soome liite-
 partikli -han, -hän funtsioonini. Näit.: o l' i m a
p a g a s t a s, e m ä h ä n o s t a n e d (VMLT 386)
 'olime kirikukülas, ei me ostnud'; e n h ä n 'ei ma ju';
e b ä t h ä n 'ei nad ju' (LH I 92).

Lõuna-vepsa murdes käsitletava pronoomeni käändevor-
 mides possessiivsufiksit ei tarvitata. Ka teistes murretes
 tarvitatakse possessiivsufiksit vähem kui ainsuse I ja II
 isiku personaalpronoomeni puhul, peamiselt ainult rõhulises
 positsioonis. Ains. III isiku possessiivsufiksina esineb
 vps K ja vps Ä -z ~ s ~ zē.¹ Näit.: vps K iness. h ä n e -
s a z, allat. h ä n e ~ e z.

¹ G. L i i v, op.cit., lk.36.

Teatud juhtudel esineb ainsuse III isiku personaal-pronoomenina ka demonstratiivpronoomen s'e.

Näit.: nu nece senčih-mamšine sab, s e mahtab (OBP 263) 'no see Sētšihha-eit saab, tema oskab'; vps K s e čoma nor ničukaine 'ta on ilus noor tüdruk'; kuna mānda s e? 'kuhu tal minna?'

m'e ~ m e ~ m ö 'meie, me'

Nom. mē ~ me ~ mö

Gen. meiden ~ meiden ~ müiden ~ mīde ~ meiden ~ mēden

Part. meid ~ meid' ~ müid' ~ mēd' ~ mīd

Illat. meihe ~ müihe

Iness. miš ~ meš ~ mēš ~ meiš

Elat. meispä ~ mēspä ~ meiš

Allat. meile ~ meile ~ müile ~ meilemō

Adess. mēl' ~ meil ~ müil ~ mīl' ~ müil'

Ablat. mēlpä ~ müil

Transl. mīks ~ meiks

Abess. meita ~ mīta

Komit. mēdmu ~ meidmu ~ meidmu ~ mō imu ~ mīmu

Termin. meihesai

Adallat. meidenost ~ meidēost ~ mēlešt ~ meiēst

Adadess. meidēon

Egress. meidēompä

Prolat. meidmu

Näiteid: nägimai m e čomit prihoid', / čomit prihoid',
naitmatomid', / naitmatomid', bardatomid' (OBP 208) 'nägame

me ilusaid poisse, ilusaid poisse, vallalisi, vallalisi, habemetuid'; ištkahat m'e i d' e n hebōme i ajagat kodhe (OBP 203) ('istuge meie hobusele ja sõitke koju'; emak toi m e i l' e maidod 'perenaine tõi meile piima'; he m e i d eba tēdustand 'nad ei tundnud meid ära; dedko varastab kirjan m'e i š p ä 'vanaisa ootab meilt (meist) kirja'; poikoizēd eba šali m'e d m u 'poisid ei mängi meiega'; tūme m ē l' e s t 'tule meie juurde'; m ē l' kaikil rožad selkdad 'meil kõigil on näod puhtad'; midak m i d' e m p ā nagrda? (NEV II 108) 'milleks meie üle naerda?' sā otid m ē l' p ā dēngoid 'sa võtsid meilt raha /laenuks/'; m ē š p ā komedkimen virstan taga elaba vepsad 'meist kolmekümne versta kaugusel elavad vepsased'.

Nominatiivi labiaalvokaalsed vormid esinevad peale lõuna-vepsa ka äänis-vepsa murdes ja kesk+vepsa põhjapoolsetes murrakutes, obliikvakäändeis selliseid vorme aga teistes vepsa murretes ei leidu.

Possessiivsufikseid kasutatakse personaalpronoomenite mitmuse vormides tunduvalt vähem. Mitmuse I isiku possessiivsufiksina esineb vps L m o i ~ m o e ~ m ō, vps K m o i, kus -i on mitmuse tunnus.

Väliskohakäänetes esinevad vormid m e j a - ~ m i j a -, näit.: oldhe kaks melnicad mejā 'meil oli kaks veskit'; sukset tēgiba muga m i j ā (OBP 251) 'suuski tehti meie pool niimoodi'; hān eli m i j a 'ta elas meie pool'.

M. Hämäläinen käsitleb neid vorme erilisse kollektiivsete pronoomenite liiki kuuluvaina.¹

Esinevad ka tuletised m e j ā č i 'meie moodi, meie keeles'; m e j a l' n e 'meie oma, meie inimene'; m e j a l' ž i k s 'meie keeles'. Näit.: m e j ā č i ebad baši ningõ (CB.9 325) 'meie keeles nii ei öelda'; joksiba kaks joged m e j a l' n' e i tejalne (CB.9 325) 'voolas kaks jõe - meie oma ja teie oma. eläžid voden verdan m e j ā ka harinižid basma m e j a l' ž i k s 'elaksid aasta meie juures, harjuksid meie keeles rääkima.

Selliseid vorme leidub ka sugulaskeeltes: sm m e i - j ā 'meie pere, meie asukoht; edasituletis m e i k ā - l ā i n e n 'meie inimene'; is m e i j e l ā 'meie pere, meie asukoht'; ee Vig m e i j ā, ee Kir m e i j ā, ee Pjg m e i j a 'meie poole, meie juurde'.²

Nende vormide aluseks on läänemeresoome aluskeeles pronoomenitüvest * m e i - kohta ja kollektiivi osutava liite -j a abil tekkinud depronominaalne substantiiv m e i j ā, tähendusega 'meie kollektiiv, meie asula'.³

(Eesti keeles on nimetatud depronominaalsest substantiivist tekkinud mitmuse I isiku personaalpronoomeni pikem vorm m e i e.)⁴

¹ M. Хямäläinen, Вепсский язык. - Языки народов СССР, т.3., lk.88.

² P. A r i s t e, Eesti asesõnade me, te ja meie, teie suhetest. - KKIU I, Tallinn 1956, lk.54.

³ Ibidem, lk.56.

³ Ibidem.

Ülaltoodust selgub, et pole põhjust pidada käsitletud depronominaalseid substantiive ja nende tuletisi kollektiivseteks pronoomeniteks.

t' e ~ t ö 'teie, te'

Nom.	<u>t e</u> ~ <u>t ö</u>
Gen.	<u>t eiden</u> ~ <u>t eiden</u> ~ <u>t eden</u> ~ <u>t eide</u>
Part.	<u>t eid</u> ~ <u>t eid</u> ~ <u>t ed</u> ~ <u>t ed</u> ~ <u>t ü it</u>
Illat.	<u>t eihe</u> ~ <u>t eihe</u>
Iness.	<u>t eš</u> ~ <u>t eis</u>
Elat.	<u>t eišpä</u> ~ <u>t eis</u>
Allat.	<u>t eile</u> ~ <u>t ele</u> ~ <u>t ale</u>
Adess.	<u>t eil</u> ~ <u>t el</u> ~ <u>t ü il</u>
Ablat.	<u>t elpä</u> ~ <u>t eilpä</u> ~ <u>t elpä</u>
Transl.	<u>t eiks</u>
Abess.	<u>t eta</u> ~ <u>t eita</u>
Komit.	<u>t edmu</u> ~ <u>t eidamu</u>
Termin.	<u>t eihesai</u>
Adallat.	<u>t elest</u> ~ <u>t eidennost</u>
Adadess.	<u>t eidennow</u>
Prolat.	<u>t eidmu</u>

Näit.: s en t e i d' etä anda mida-ni ka (OBP 245)
'söön teid ära, kui te midagi ei anna'; kaži navodib t' e d
'kass armastab teid'; me basimoi t' e d e m poliž 'me
rääkisime teist'; sarn t' e l' e sanuda 'muinasjuttu tei-
le jutustada'; mä tuven t' e d m u 'ma tulen teiega';

t'ē t a minē tusk 'teieta on mul igav'; om t'ē l' aegad? 'kas teil aega on?'; homen mā mesten tullen t'ē - l' e s t 'homme tulen ma jälle teie juurde'; me p^onučima t' e i š p ä maidod 'me saame teilt piima'; t'ē l' e tar- biš ūded knigad 'teile on vaja uusi raamatuid'; hän ot' t'ē l' p ä puzun 'ta võttis teilt korvi'; kenak t e i š vinovat? (NEV I 42) 'kes teist on süüdi?' kenak t e i š aštub? (NEV I 111) 'kes teil kõnnib?'; gočkat t ö židat, mā n^og^oat t e i t san kädhe (NEV I 115) 'oodake te, lurjused, nüüd ma saan teid kätte'.

Pronoomeni te ~ tö labiaalvokaalsed vormid esine- vad valdavas enamuses lõuna-vepsa (tö) ja äänis-vepsa mur- des (tö ~ tö), harva kesk-vepsa põhjapoolseis murrakuis (tö ~ tö) Kesk-vepsa murdes on tüüpilised vormid tī ~ tei ~ te¹

Nagu mitmuse I isiku personaalpronoomeni puhul, on ka siin -ja -sufiksi abil moodustatud depronominaalsed substantiivid teja- ~ tija- väliskohakäänete lõppudega.

Näit.: voib t' e j ā magada? 'kas võib teie juures ööbida?'; me pigā ajamai t e j ā p ä 'varsti sõidame teie juurest ära'.

Esineb ka adjektiiv (substantiiv) t' e j a l' n' e 'teie oma'. Näit.: joksiba kaks joged - mejalne i t' e - j a l' n' e 'voolas kaks jõge + meie oma ja teie oma.

¹ G. L i i v, op.cit, lk.36.

h e ~ h ö 'nemad, nad'

Nom. he ~ hö

Gen. heidän ~ heiden ~ hēden

Part. heid ~ heid' ~ hēd' ~ hed' ~ hiid' ~ ~~hiid~~' ~ hīd' ~
heit'

Illat. heihe

Iness. heis' ~ heis' ~ hēs'

Elat. heispä

Allat. heile ~ heile ~ hīle

Adess. heil ~ heil' ~ hēl' ~ ~~hiil~~'

Ablat. heilpä ~ hēlpä ~ heil' ~ hīl'

Transl. heiks'

Abess. heitä

Komit. hedmu ~ hēmu ~ hīmu ~ hēd'mu

Termin. heihesai

Adallat. heimest ~ heimost ~ hēlest ~ ~~heidenost~~ ~ heilest
hēdenost

Adadess. heidenow

Prolat. heidmu

Näit.: h e tahtoiba s'ehtada 'nad tahavad süüa';
h ē l' vac kibistab 'neil valutab kõht'; h e i d än
zavodēpä oliba kuž mašinad celinā 'nende tehases oli
kuus masinat uudismaal'; h ē d' e n koer paha 'nende
koer on kuri'; mā h e d homaičin 'ma märkasid neid';
il'e aegad h e d m u šal'da 'pole aega nendega mängida';
keitiba h ö o lut (OBP 205) 'nad keetsid õlut'; tarbiž

h e i š vu otvečæda (OBP 223) 'vaja veel nende eest (nendest) vastust anda'; mä vaeknašt'i mänen h e i a e s t da n'æhtan h ē d' (OBP 229) 'ma lähen vaikselt nende juurde ja vaatan neid'; mä iče jälghe h e i l' e ražime (OBP 230) 'ma ise tormasin neile järele'; oli h e i l' kāoid a'ni äi (OBP 243) 'neil oli väga palju kanu'; nece- v'erd-se minain' h i i d' om (OBP 270) 'niipalju mul neid on'; kondi zavodi h ' e i d' en o s t k'ädä (OBP 245) 'karu hakkas nende juurde käima'; läksiba astmha kodhe, koer' h i i l' kerdä (NEV I 101) 'hakkasid koju minema, koer /oli/ neil kaasas'; tol'ko h i l' e vin ioda (NEV II 115) (neile muudkui jooda viina'.

Pronoomeni he ~ hō labiaalvokaalsed vormid esinevad lõuna-vepsa ja äänisvepsa murdes, ka kesk-vepsa põhja-poolseis murrakuis. Enamikus kesk-vepsa murretes esinevad vormid hī ~ hei ~ he¹

Mitmuse III isiku personaalpronoomenist on tuletatud depronominaalne substantiiv heja- ~ hija- (väliskohakäänete lõppudega), tähendusega 'nende pere, nende kodu'. Näit.: mä h e j ā el'in 'ma elasin nende juures.

¹ G. L i i v, op.cit., lk.62.

x x x

Kõik lõuna-vepsa murde personaalpronoomenid on vanad soome-ugri sõnad, vóormójusid nende puhul ei ilmne. Vene-laenulisi personaalpronoomeneid tavaliselt ei kasutata, üksikud näited pärinevad teatud kindlakskujunenud väljendeist, eriti palve- ja sóimusónadest, mis on üle vóetud sõna-sónalt.

Näit.: ot' netse vel', noitsšibad, noitsšibad, suma t i
suma, davai m i n e uma' (NEV II 75) 'vóttis see vend,
palvetasid /nad/; kott, sina, kott, anna mulle móistust';
pázumā surmas i el'amā sava t e b i e hospodi nügüd
(NEV I 40) 'pääsesime surmast ja elame nüüd, jumalale tänu
(tänu sulle, jumal)'; i h il' iebit t v o i u mat'! (NEV II
115).

ti = vn. тн (^{sina}); tebie = vn. тебе 'sulle'.
tvoi u = vn. твою 'sinu'.

II. Pronoomen iče ~ iče.

Pronoomen i č e ~ i č e on ainuke vepsakeelne sõna, mille kõigis vormides peale nominatiivi on säilinud possessiivsufiks. Seejuures kasutatakse possessiivsufikseid ka ainsuse ja mitmuse eristamiseks, sest ka mitmuse vormides esineb ainsuslik tüvi i č (e).

Possessiivsufiksides esinevad järgmisel kujul:

Sg. I isik vokaalipikendus + n', (vps K -in' ~ -in, vps Ä -in)

II isik vokaalipikendus + -z, (vps K, vps Ä -iž)

III isik -nze ~ -nze ~ vokaalipikendus + -ze, (vps K, vps Ä -z ~ -s ~ -ze)

Pl. I isik -moi ~ -moe ~ mō (vps K -moi)

II isik -toi ~ -toe ~ tō (vps K -tei ~ -toi, vps Ä -tei)

III isik -nzoi ~ -nzoi ~ nzō (vps K -zoi ~ -zei, vps Ä -ze ~ -ze).

Mitmuse tunnuseks on -i; mō < moi jne.

Sg. I isik

Nom. iče ~ iče

Gen. ičēn' ~ itšēn'

Part. ičtān'

Illat. ičhēn'

Iness. ičēsein'

Elat. ičēseinpä

Allat.	<u>ičelen</u> ~ <u>itšelēn'</u> ~ <u>ičemein</u> ~ <u>ičeinain'</u>
Adess.	<u>icelān'</u> ~ <u>itšeān'</u>
Ablat.	<u>ičēān'</u> ~ <u>itšeāmpā</u>
Transl.	<u>itšeksein</u>
Abess.	<u>itšeinta</u>
Komit.	<u>ičtānmu</u>
Termin.	<u>ičhesein'</u>
Adallat.	<u>ičtānnost</u>

Näit,: bašib: konđi seb i t š t ā n' i hebon (NEV I 46) 'ütleb: "Karu sööb minu enda ja hobuse"'; miān' saharad da tšaiud i t š e ā n' om (NEV II 83) 'mul endal on suhkrut ja teed'; oliš ku sogāt'a mužikad i t š ē n' (NEV I 82) 'peaks oma mehe silmad pimedaks tegema'; i č e suhu i č e m e i n satoin' i zavodīn' sedä (OBP 237) 'ise panin endale suhu ja hakkasin sööma'; rodnejad kalhembad vunukoid, i č e m a i n' kazvatet 'lihased /lapsed/ on lapselastest kallimad, endale kasvatatud'; sä openda itše itšēs tūtär, a mā i t š ē n' tūtren i t š e opendan (VMLT 394) 'sina õpetas (ise) oma tütar, aga mina õpetan oma tütar ise'; i č e n z i d kasvattin, kaks poegad, kaks tūtärt 'omi kasvatasin, kaks poega, kaks tütar'.

Sg. II isik.

Nom.	<u>iče</u> ~ <u>iče</u>
Gen.	<u>i č e i ž</u> ~ <u>i č i ž</u> ~ <u>i t š ē š</u> ~ <u>i t š i s</u>
Part.	<u>i č t ā ž</u> ~ <u>i č t a i ž</u>
Illat.	<u>i c h i ž</u>

Iness. ičeseiz ~ ičesez

Elat. ičesežpä

Allat. ičenež ~ itšenež ~ itšemeze

Adess. ičelaiž

Ablat. iceelaižpä

Transl. itšekseiz

Abess. ičeizta

Komit. ičtäžmu ~ itštäžmu

Termin. ičhissei

Adallat. ičeiznost

Näit.: mit i t š e š napsen niinga mokitšed (NEV II 5) 'mis sa oma last niimoodi vaevad'; no minak sä poigame i t š i ž basnoviškanded i meniašpä, mi-dak siā om? (NEV II 109) 'noh, mida sa kingid oma pojale omadusest, mis sul on?'; säšku, aiagamske it š i s koirimu, ka võü löü-dämā kondiid (NEV I 98) 'Säšku, sõidame sinu koertega, siis veel leiame karu'; kōz ile koerad, ka i č e jälged näged 'kui koera ei ole, vaatad ise jälgi'; ota minda kerdame i č t ä ž m u 'võta mind endaga kaasa'; siāō tol'ko i č e i z napsužimu i heimōži mu (OBP 241) 'siis /sind/ ainult oma laste ja omastega /maetakse/'; a s'ä void i č e nez e kodin stroida (OBP 244) 'aga sina võid ise endale maja ehitada'; lōtod iisa r'ikta i mokita, ika i c i i ž mama, nō nīžaha imeso toižun svetun (OBP 277) 'kõnna ei või tappa ega piinata, muidu /ta/ sinu oma ema rinda imeb teises ilmas'; i č t a i ž navodid, a enamb nikedā 'iseennast armastad, ei kedagi muud'; ota i c e nēs

mitē taht 'vóta endale milline tahes'.

Sg. III isik.

Nom. iče ~ iče ~ icēz

Gen. ičeze ~ itšēnze

Part. ičtānze ~ itštānze

Illat. ičhēz

Iness. ičesaz

Elat. ičesaspā

Allat. ičēneze ~ itšēnānze ~ ičēnēze

Adess. itšēnāze ~ itšēnāze

Ablat. itšēnāzpā ~ ičēze

Transl. itšekseñze

Abess. itšezetāz

Komit. ičtamu ~ itšēñzeke

Termin. ičēzesei ~ ičēsei

Adallat. itšezennost ~ itšēñzenost

Näit.: titär i t š e ñ z e ol' ani tšoma, otta titärd mehe (NEV II 18) 'tema oma tütar oli väga ilus, /tahtis/vóta tütart naiseks'; mān', sigā tsar' hānen i t š e ñ z e nost primi, võuksikan, i andab hāne kakskümeviž rublad (NEV I 28) 'läks, seal tsaar kutsus ta, vólausaldaja, enda juurde ja annab kakskümmend viis rubla'; val'aste ob hāñ varzan, mat'ron pidab i t š e valastab (NEV II 49) 'ta valjastab varssa, Matrjona hoiab kinni, ise valjastab'; hāmpiragvārtnām po ete katkāž, ūhten agian tagan āne tatši a toizen kohtha i t š e n e z e (NEV II 130)

'ta murdis pirukarulli kaheks, ühe poole viskas enda taha, teise ette'; hän män' i č ē z minun taguiči radoime 'ta läks ise minu eest tööle'; zel'onāžes kaikutšid' as'tiōd', a i t š t a ñ z e ile prihad horomōš (NEV I 88) 'rohelistes /kambris on/ igasuguseid nõusid, aga poissi ennast pole kambris'; mužig, basib: "en nägiške ni keda", a i t š e - Ma ñ z e selgan taga händikaz (NEV I 49) 'mees ütleb: "Ei ole kedagi näinud", aga endal hunt selja taga'.

Pl. I isik.

Nom.	<u>iče ~ iče</u>
Gen.	<u>itšemō ~ itšemō ~ ičemoi</u>
Part.	<u>ičtamō</u>
Illat.	<u>ičhemō ~ itšhemoi</u>
Iness.	<u>ičesemō</u>
Elat.	<u>ičesemōpā</u>
Allat.	<u>ičememō ~ itšememō ~ itšememā</u>
Adess.	<u>ičemamō</u>
Ablat.	<u>ičemamōpā</u>
Transl.	<u>ičeksamō</u>
Abess.	<u>ičtamōta</u>
Komit.	<u>ičtamōmu ~ ičemonke</u>
Termin.	<u>itšhemoisei</u>
Adallat.	<u>itšemoidenost</u>

Näit.: a nūgūd augam mö mängām edhaks svathuzile a i t š e m o derūnas om iehimā d'evotšsk anī tšoma (NEV II 116) 'aga nüüd ärgem mingem kaugele kosja, meie oma külas

Jefimi tütar on väga ilus'; pauktamā i t š e m e m ō
kazatšihod (NEV II 31) 'palkame endale teenijatüdrukud';
kazvatamā i t š e m e m ā lapseks, meil il'e lapsid
 (NEV II 84) 'kasvatame endale lapseks, meil pole lapsi';
čut meid konđi i č t a m ō i sōnu lāmōl (OBP 203)
 'vähe puudus, et karu meid endid ära ei söönud lõkke ääres';
mō i č e istutama kartohkad 'me ise paneme kartuleid';
hvat'ib i č e m o i void kodiš 'kodus jätkub meie oma
 vóid'.

Pl. II isik.

Nom.	<u>iče ~ iče</u>
Gen.	<u>ičetō</u>
Part.	<u>ičtatō</u>
Illat.	<u>ičhetō</u>
Iness.	<u>ičesatō</u>
Elat.	<u>ičesatōpā</u>
Allat.	<u>ičesatō ~ ičesatoi</u>
Adess.	} <u>ičesatō</u>
Ablat.	
Transl.	<u>ičeksatō</u>
Abess.	<u>ičtatōta</u>
Komit.	<u>ičtatōimu</u>
Termin.	<u>ičhetōsei</u>
Adallat.	<u>ičetoidenost</u>

Näit.: kaiken raffan rikōtā da i t š e g i putūtā!
 (NEV I 111) 'kóik rahva tapsite ära aga ise ka sattusite

/vangi/'; primgät i prigoŋupkat i č e t ō vatgāzhe,
i č e t ō kampanjāzhe mindān' (OBP 258) 'vótke mind oma
 kampa, oma seltskonda';

Pl. III isik.

Nom. iče ~ iče

Gen. ičenzō ~ itšeñzō ~ ičeze ~ ičezoi

Part. ičtazō ~ itštazō ~ itštāñze

Illat. ičhezō

Iness. ičesazō ~ ičezo

Elat. ičesazōpā

Allat. ičeŋeze ~ itšeñze ~ itšeñzō

Adess. ičeŋanze

Transl. ičeksazō

Abess. ičtazoita

Komit. ičtazoimu

Termin. ičhezōsei

Adallat. ičeseidenost

Näit.: kandabad hō kodhe izandaŋe da emagaŋe i t -
š e ñ z ō (NEV I 40) 'nad kannavad /raha/ koju oma pere-
 mehele ja perenaisele'; i t š e hō prihad nored (NEV I
 101) 'ise on nad noored poisid'; mamž da uk skokahtibad
sijāpā, ebad i i t š t a ñ z e muŋand, muga ihastūba
 (NEV I 55) 'eit ja taat hüppasid asemelt, ei tundnud ise-
 ennast (ei mõistnud midagi), nii rõomustasid'; he eba
unohta i č e z e kelt 'nad ei unusta oma keelt'; šetjat
čičkohūded keradasō i kogodasō, s'ādasō i madisō i č e z ō

vesnā kampan' jāzō (OBP 258) 'kallid õeksed kogunevad ja ehivad end oma lõbusas seltskonnas'; nu ka hō igan munis-
katas i č e z o i hormaha (OBP 270) 'ho siis hakkavad nad alati oma majja munema'; pirgat paštaba i č e ne z e
'küpsetavad endale pirukaid'.

Possessiivsufiksid liituvad vepsa keeles käändelõpule, nagu ka soome, karjala, isuri, vadjja, eesti ja liivi keeles. Käändelõpu ees esinevad possessiivsufiksid hilis-
tekkelistes käänetes (komit., adallat., elat., ablat., abess.) Adallatiivi mitmuse vormides on lisaks mitmuse possessiivsufiksile kasutatud ka mitmuse tunnust -de. Nominatiiv on kõigis isikuis nii ainsuses kui mitmuses iče ~ ice. Allatiiv ja adessiiv on sageli segunenud, ablatiiv langeb lõpukao tõttu kokku adessiiviga.

Tänapäeva keeles on possessiivsufiksitate tähendus mõnel määral tuhmunud, keelejuhtidelt võib kuulda lauseid, kus possessiivsufiksitate isikutunnused on segatud, näit.:
he pastaba i č e ne z pirgat 'nad küpsetavad endale pirukat' (mitm. III isiku asemel ains. II isiku possessiivsufiks).

Pronoomen iče ~ ice esineb vepsa keeles

- 1) refleksiivsena (pauktamā i t š e ne m ō kazatsihōd
(NEV II 31) 'palkame endale teenijatüdrukud'),
- 2) determinatiivsena (mō i č e ištutama kartohkad 'me ise paneme kartuleid),

- 3) possessiivsena (genitiivis) (mit i t š ē š napsen
ningā mokitšed (NEV II 5) 'mis sa oma last niimoodi
vaevad'),
- 4) indefiniitsena (vps K netida kromašt' lib i t š e
igaks silēž (VMLT 414) 'seda kannikat jätkub sulle
eluajaks'; vps Ä ägez om i t š e (VMLT 414) 'äke on
eri riist').

Pronoomenist i č e ~ i č e on tuletatud adverbe,
näit. i č e k e s k e n 'omavahel', i č e v ä g ō 'omal
jõul'. Eri tähenduse on lõuna-vepsa murdes saanud trans-
latiiv: bašib i t š e k s e ñ z e (LH I 43) 'kõneleb
oma keeles'. Substantiivil i č h ĩ n e on kaks tähen-
dust: 1) sugulane 2) epileptik; M. Mulloneni ja M. Zaitseva
andmeil esineb antud sõna ka **pronoomenina**, kuid näiteid
selle kohta pole.¹

¹ М. Зайцева, М. Муллонен, СВЯ, lk. 144.

III. Retsiprooksed pronoomenid.

Retsiprooksed pronoomenid lõuna-vepsa murdes on i k s' i h t e- ~ ü k s' ü h t e- 'üksteise, teineteise'; t o i n t o i ž e ~ t e i n e t e i ž e- 'teineteise, üksteise'.

i k s' i h t e- ~ i k s i h t e- ~ ü k s ü h t e
'üksteise, teineteise'

Nom. —

Gen. i k s' i h t e n ~ i k s i h t e n ~ ü k s ü h t e n

Part. i k s' i h t e d ~ i k s i h t e d a ~ ü k s' ü h t e t a ~ ü k s' ü h t e t
i k s i h t e t a e z e

Illat. i k s i h t e

Iness. i k s i h t e s ~ i k s i h t e s

Elat. i k s i h t e s p ä ~ i k s i h t e s p ä

Allat. i k s i h t e a e ~ ü k s ü h t e a e

Adess. i k s i h t e a ~ ü k s ü h t e a

Ablat. i k s i h t e p ä ~ i k s i h t o

Transl. ü k s ü h t e k p ä

Abess. ü k s ü h t e t a ~ i k s i h t e t a ~ ü k s' ü h t e t a ~ i k s i h t e d a

Komit. i k s i h t e s m u

Adallat. i k s i h t e n e s t ~ i k s i h t e n o s t

Adadess. iks ihtē^uon - iks ihtēⁿen

Egress. iks ihtē^uempä

Näit.: s'iga n'el' järved i k s i h t e s p ä e b a
edahate (OBP 232) 'seal on neli järve, üksteisest mitte
kaugel'; he i k s i h t e d h igel'he 'nad häbenesid
teineteist'; he kaigučou päiva k ä ü l' i b a i k s i h t e -
n o s t 'nad käisid iga päev teineteise pool'; ni päevad
e b a e l a i k s i h t e d a 'päevagi ei ela teineteiseta';
sarnañ sanuba ü k s - ü h t e u e (VMLT 397) 'jutustavad
üksteisele muinasjuttu'; ü k s ü h t e m p ä m e k u r k t u n d
(VMLT 397) 'on teineteise peale vihased'; m' e i k s i h -
t e d a e m a i e l g e n d a s i n d a m u 'meie sinuga ei mõista teine-
teist'; e r a s e d n a v o d' i š e č o m a s, a s' i d' t' e g o b a m u g a, m i š e
e b a v o i ü k s' ü h t' e t n ä h' t a s' i l' m i š (OBP 263)
'mõned armastavad /teineteist/, aga teevad, nagu ei võiks
teineteist nähagi'; i k u i d a b s' e ž o, k u i d a b m u g a, m i š e
ü k s' ü h t' e t a e b a v o ō d a (OBP 263) 'ja nõiub seesama,
nõiub nii, et /nad/ teineteiseta olla ei saa'; min he l ō o -
z i b a i k s i h t e s? 'mida nad teineteises leidsid?';
he t o r e g ā s p ā i k s i h t e m u 'nad läksid omavahel
(teineteisega) tülili'; n a v o d' i b a e h t e i l' i s t a i k s' i h -
t e u e n 'armastavad õhtuti istuda teineteise juures'; he
r e i š t a s e b a t' e d u s t a n d i k s i h t e t a e z e 'nad
pole kaua üksteisest kuulnud'.

t o i n' e t o i ž e - ~ t o i n' e t o i ž e - ~ t e i n' e
t e i ž e - 'teineteise, üksteise'.

Nom. -

Gen. toin'e toižen ~ toin' toižen ~ tein'e teižen

Part. toin'e tošt ~ toin'e tošt'

Illat. toin'e toižh'e ~ toin'e toišhe

Iness. toin'e toižes

Elat. toin'e toižespä ~ toin'e toižespä

Allat. toin'e toižele ~ tein'e teižel'e ~ toin'e toižel'e

Adess. toin'e toižes ~ toin' toizel'

Ablat. toin' toizel'pä

Abess. toin'e toižeta ~ toin'e toizeta

Komit. toin'e toštumu ~ toin'e toižedamu

Adallat. toin'e toizeest ~ tein'e teiženost

Adadess. toin'e toizeen

Egress. toin'e toižempä

Näit.: he käül'iba tein'e teiženos t
'nad käivad teineteise juures'; m'e kirjute emoi toin'e
toštmu 'me kirjutame teineteisele (teineteisega)'; t o i -
n' e t o i ž e l' e kričiba, a mida, emä t'eda 'karjuvad
teineteisele, aga mida, ei tea'; emä ota tõkhu toin'e
t o š t 'ei mõista teineteist'; prihad toraspä i r'ebidba
paidad toin'e toižõ 'poisid kaklesid ja kisku-
sid üksteisel särgid lõhki'; he paksus ajeneba ad'ivoehe
toin'e toizeest 'nad sõidavad sageli teine-

teisele külla'; he l'äksiba t o i n' e t o i z e u e m -
p ä 'nad läksid teineteise juurest ära'; mä io basib
amū nägen, mi hō ebadvō ergata t o i n' e t o i ž e s -
p ä (NEV II 91) 'mina juba, ütleb, ammu näen, et nad ei
saa teineteisest lahkuda'; bas'ibat t o i n' e t o i -
ž e u e: "māne sä kāu ē kirvest." (NEV I 44) 'räägivad
üksteisele: "Mine sina, too kirves"'.

Retsiprookne pronoomen t o i n' e t o i ž e-
on tekkinud pronoomeni tüvest t ō- ja pronoomenite de-
rivatsioonisufiksi -i n e n abil.¹ Sõna t o i n e n
kahekordsena retsiprookse pronoomenina on ilmselt esine-
nud juba läänemeresoome aluskeeles (vrd. eo t e i n e -
t e i s e, sm. t o i n e n t o i s e n-, krj Ka
t o i n e t o i z e n, vđj t e i n - t e i z e ²).

Pronoomen näitab vastastikuseid suhteid nii kahe
kui enama objekti vahel.

Paralleelselt pronoomeniga t o i n' e t o i ž e-
esineb samatähenduslik i k s' i h t e-, mis on aga mõne-
võrra harvemini kasutatav, eriti kesk-vepsa murdes.³

Peale retsiprooksete pronoomenite esineb vepsa kee-
les mitmeid verbaalseid ja adverbaalseid retsiprooksuse
väljendusvahendeid.⁴

¹ H. O j a n s u u, IKP, lk.50-52.

² P. A r i s t e, Vadja keele grammatika, Tartu 1948, lk.62.

³ G. L i i v, op.cit., lk.102.

⁴ L. K e t t u n e n, VMLT, lk.395-396.

IV. Demonstratiivpronoomenid.

Demonstratiivpronoomenid kuuluvad koos personaal- ja interrogatiivpronoomenitega sõnavara vanima kihistuse hulka. Nende ülesandeks on eristada objekti teiste samasuguste hulgast (deiktiline funktsioon), osutada sellele, millest tuleb juttu (preparatiivne funktsioon) või kõne all olnule (anafoorne funktsioon). Demonstratiivpronoomenid võivad asendada mitte ainult teatud sõnu, vaid ka terveid lauseid või tekstilõike, seega soodustavad nad mõtte ökonoomset väljendamist.¹

Nagu personaalpronoomenile, on ka demonstratiivpronoomenile omane osutada objektidele kõneleja vaatepunktist lähtudes. Keelte deiktilistest süsteemidest enamlevinumad on need, kus demonstratiivpronoomenid on vastandatud vastavalt objekti kaugusele kõnelejast.² Soome-ugri keeltes on sellised süsteemid enamasti kaheliikmelised: vps n' e c e - s' e, vdj k a s e - s e³, eo s e e - t o o, k t a i e - s i i e, udm t a - s o,

¹ К.Е. Майтинская, МЯРС, lk. 273.

² К.Е. Майтинская, МЯРС, lk. 70.

³ P. A r i s t e, Vadja keele grammatika, Tartu, 1948, lk. 64.

ung e z - a z, mis ti - ta. Mõnedes keeltes eristatakse kaheastmelisi kaugussuhteid kolme liikme abil; sm t ä m ä - t u o, s e, is t ä m ä, s e - t ö, mdE t' e - s e, t o n a. Lapi keeles on vastav süsteem neljaastmeline (kauguse suurenemise suunas): t ø d t a - t e d t - t u d t - t e (o) l ø t t ø .

Läänemeresoome keeltest ei ole ainult liivi keeles demonstratiivpronoomenite abil vastandatud lähemal ja kaugemal asuvad objektid, igal juhul kasutatakse demonstratiivpronoomenit s i e.¹

Mõnedes sugulaskeeltes on vastandatud anafoorselt ja preparatiivselt kasutatavad pronoomenid, näit. ungari keeles kasutatakse ^{pronoomenit ez 'si' anaforselt} ~~pronoomenit~~ a z 'too' aga preparatiivselt: e z t - m á r h a l l o t t a - 'seda ma juba kuulsin'; a z t - m o n d t a, h o g y h o l n a p e l j ö n - 'ta ütles (seda), et tuleb homme'.²

Maaailma keeltes on väga mitmesuguseid demonstratiivpronoomenite süsteeme, kus tähistatavad objektid on vastandatud nende nähtavuse või nähtamatuse, liikuvuse või liikumatuse, olevikulisuse või minevikulisuse alusel, samuti grammatiliste sugude järgi.³

On täheldatud seaduspärasust, et keele arenemise

¹ К.Е. Майтинская, МЯРС, lk. 71.

² Ibidem, lk. 80.

³ Ibidem, lk. 70-82.

algjärgus on demonstratiivpronoomenite süsteemid keerulisemad, keele arenedes need lihtsustuvad.¹ Eskimo keeles kasutatakse erinevaid pronoomeneid, olenevalt sellest, kas tähistatav objekt seisab, istub või lamab; on liikuv või liikumatu; asub kõnelejast lähedal või kaugel; temast ees, taga, üleval või all; millegi taga, millegi peal, millegi all, vee juures või vees, kaldast kaugel (merel) või sisemaal.² Selline konkreetne objektide eristamisel tingibki nii keerulise süsteemi.

Uurali algkeeles oli kaheksa demonstratiivpronoomenit, üheski kaasaegses uurali keelkonna keeles pole kõik neist säilinud.³

s e ~ s ' e ~ s e ~ s e - ž e ~ ž e 'see, too'

Sg. Nom. se ~ s'e ~ se ~ se - že ~ že

Gen. s'en ~ sen

Part. sed ~ sed ~ s'id ~ s'ita ~ žed ~ seda ~ sida

Illat. sihe

Iness. sis'

Elat. s'itpä ~ sid

Allat. sine ~ siŋe ~ s'ine ~ siŋe

Adess. } sil' ~ sī
Ablat. }

¹ А.А. Леонтьев, ВПРЯ, lk. 108.

² Г.А. Меновщиков, Указательные местоимения в эскимосском языке. - ВЯ, 1955, № I. lk.28-30.

³ B. Collinder, IS, lk. 56-58.

Transl. sikš

Komit. s'idamu

Termin. sihessā ~ sihesai

Pl. Nom. ne ~ ned ~ n'ed ~ sed

Gen. neiden ~ nēden ~ sēden (LH II 36)

Part. neid'

Illat. neihe

Iness. neis

Näit.: s'_e_nitine_l'ibub_alas 'see niit jääb alla'; ž_e_d_keradaba 'seda korjatakse'; s'_i_t_a_nazevaize_rohtmin'e_kangaz 'seda nimetatakse takuseks kangaks'; n_e_d_s'emened_jätaba_selgdad 'need seemned jäetakse puhtaks'; i_jäl'ges_vō_mect'ī_s_i_d_a_m_u_koi_ramu (OBP 233) 'ja hiljem käis veel jahil selle koeraga'; a_s_e_d_tagācil'jägeil'likiba_hānen_edahaks (OBP 240) 'aga need lükkavad teda tagumiste jalgadega eemale'; mān_das_mēcha, da_kuume_kudambus_om_nadvašt'puhudos, s_e_n_puhudenoks, s'ihe_puhudo_ho_r'iputadas (OBP 269) 'minnakse metsa sellise puu juurde, millel on kolm latva, selle puu otsa (sellesse puusse) riputatakse /kingitused/'; kenl'äh-teb_mehene, ka_s'i_l'l'e_kuluze_kenožed (OBP 273) 'kes mehele läheb, see kuuleb kellukesti (sellele kuulduvad) kellukesed'; me_s'is'_der'onaspä 'me oleme sellest külast'; netse_neižde_s'ädhe_n_e_i_h_e_s'ädōhe_i_mān' (NEV VII 20) 'see tüdruk riietus neisse rõivaisse ja läks'.

Demonstratiivpronoomen s_e on uurali algupära.

Tänapäeval esineb ta pronoomenina või sellest tuletatud partiklitena kõigis läänemeresoome ja paljudes kaugemais sugulaskeeltes (md E s'e, md M s'ε, mr se-δx, se-δε hnd k'ī, t'ī, s'ī)¹

Läänemeresoome keeltes on pronoomenil s_e ootuspäraste tüvede s_e-, mitm. n_e-, n_e_i- kõrval ka tüved s_i-, s_ī-, mitm. n_ī-, mis on läänemeresoome keelte eriaarengu tulemuseks lähtekujudest s_e ja n_e. Tüved s_ī- ja n_ī põlvnevad *-jä-liiteliste kohaadverbide ^xsejä- ja ^xnejä- konsonanttüvelistest vormidest. Tüvi s_i- on tekkinud nii adverbides kui pronoomeni s_e deklinatsioonis tüvede s_e- ja s_ī- kontamineerimisel.²

Vepsa keele pronoomeni s_e deklinatsioonis on palju sarnast karjala keele lüüdi murde esinemusega.³ Tüvi s_e- esineb nominatiivis ja genitiivis, ka partitiivis, teised käänded moodustatakse s_i- tüvest. Mitmuses on vepsa keelele omased tüved n_e-, n_e_i ja n_i-. n-mitmus on väga vana, ta esineb ka volga ja permi keeltes.⁴ Nominatiivis esineb n_e, n_e_d, n_e_d kõrval ka ainsuse analoogial põhinev hilistekkeline -de tunnuseline s_e_d s_e_d, mis vps L on kandunud ka genitiivi (s_ī_d' _e_n). Obliikva-

¹ P. A l v r e, PSTLK, lk. 131.
B. C o l l i n d e r, FUV, lk. 56.

² P. A l v r e, PSTLK, lk. 148-149.

³ Ibidem, lk. 137.

⁴ H. O j a n s u u, IKP, lk. 82.

käändeis tunneb lõuna-vepsa murre ainult tüve n e i-,
(n ē- < n e i-), kesk- ja põhja-vepsa murdes on üldistunud
tüvi n i-.

Käsitletava pronoomeni tüvest on tuletatud termina-
tiivne konjunksioon s i n' i 'seni'. Sama tüvi esineb
adverbides s i d 'seal, siin, siis'; s i t p ä 'sealt';
s i t 'siit'; s i h e 'siia, sinna'; s i g a p ä
'sealt'; s i n a, s i n e 'sinna'. Kohta osutava sufik-
si -j a abil on moodustatud ka depronominaalne substan-
tiiv s i j a '(see) koht', adverb s i j a h a 'selle
asemel' ja postpositsioon s i j a s 'asemel, eest'.

Pronoomen s e esineb substantiivsena lauserõhulises
asendis, nominatiivis võib tal sel juhul olla ka reduplit-
seeritud vorm s e - s e. Adjektiivselt nominatiivis
paikneb pronoomen s e oma põhisõna ees. Rõhutus asendis
põhisõna järel on ta aga kaotanud oma pronominnaalse sisu,
jääb käändumatuks ja on omandanud rea uusi funktsioone:

1) s e ~ s e esineb määrava artiklina, viidates millelegi
tuntule, mainitule.

Näit.: om i o händ mat s e (LH I 4) 'on ju küllalt
seda maad'; ota sorme ne suspä (LH I 45) 'võta sõrmed
suust'; n'ägob muzik se (VMLT 400) 'vaatab taat'; sigä
ved' ol' saharat' se (VMLT 400) 'seal ju oli suhkrut'.

Mordva keeles ongi demonstratiivpronoomenist c e
'too', samuti demonstratiivpronoomenist te 'see' arene-
nud määrav artikkel ce (te).

2) s e ~ s e esineb adverbiaalselt: hän mahtap se
(VMLT 401) 'tema ju oskab'; hän tabakon se kurib (VMLT 401)
'ta suitsetab tubakat'; kod'hepā ajamin'e se (NEV I 81)
'koju peab ju sõitma'; enik mā bašip sigā ningō ženih olin
se (NEV I 65) 'ütleb: eks mina ju olnudki seal selline
peigmees'.

3) s e ~ s e esineb küsiva partiklina. Näit.: mam se
kodis? 'kas ema on kodus?'; mā se? (VMLT 402) 'kas
mina?'.

4) s e ~ s e esineb umbmäärase tähendusega partiklina:
k e n - s e 'keegi'; k u n a - s e 'kuhugi'.

n' e c e ~ n' e c e ~ n' e č e ~ n' e c o ~ n e c e
'see (siin)'

Sg. Nom.	<u>n' e c e ~ n' e c e ~ n' e č e ~ n' e c o ~ n e c e</u>
Gen.	<u>n' e c e n ~ n' e c e n ~ n e c e n ~ n' e c o n</u>
Part.	<u>n e c e d a ~ n e č e d a ~ n e č i d a ~ n e t i d a ~ n e t i d a</u>
Ill.	<u>n' e c h e ~ n e č h e ~ n' e c h e ~ n' e t h e</u>
Iness.	<u>n' e c e s ~ n e č e s ~ n' e č i s</u>
Elat.	<u>n' e č i s p ā ~ n e č e s p ā ~ n e c e s p ā</u>
Allat.	<u>n e c e l e ~ n e c e l e ~ n e č ē ~ n' e t i n e</u>
Abl.	<u>n e t i ~ n' e č i l p ā</u>
Transl.	<u>n e č e k s ~ n' e c e k s</u>
Abess.	<u>n' e c e t a ~ n' e t i t a</u>
Komit.	<u>n' e t i d a m u ~ n i č e d a m u</u>

Termin. nechesai ~ néchesei

Adallat. neti^uost ~ neti^uozd

Adadess. neti^uon

Pl. Nom. nenēd ~ nened ~ nenod ~ neced ~ nenō ~ nene ~ nenō ~ neti

Gen. nenēd'en

Part. nenīd ~ nenid ~ nenīd'

Ill. nenēhe, ~ nenīhe

Iness. nenīš ~ neniš

Elat. nenišpä

Allat. nenīle ~ nenīle

Adess. nenil ~ nenil' ~ nenil'

Ablat. nenīlpä

Transl. nenīks

Abess. nenīta

Komit. nenīdamu

Termin. nenīhesai

Adallat. neni^uost

Adadass. neni^uon

Näit.: n e c e sur_kül' on 'see on suur küla';
sid n e c e n semnen tūdaba musoraspa 'siis see seeme
tuulatakse (prahist)'; n e c e s mecas il'e zyerid 'sel-
les metsas pole metsloomi'; napson göttas i pezatadas
n e č u u veduu (OBP 284) 'last joodetakse ja pestakse
selle veega /sel veel/'; mä elän n e č i š pertiš 'ma
elan selles majas'; mä nike n e č e d a en sanu 'ma
ei ütle seda kellelegi; otaba i n i č e d a mu s'eba

'võetakse ja süüakse sellega'; iksnā en rohti mändä mecha
n e c h e 'üksik ma ei julge sellesse metsa minna'; kou-
mēd-nel' äd sutkad pid' äbä izveskas n' e č i s (OBP 214)

'kolm-neli ööpäeva hoitakse selles lubjas'; n e n e d
linad kuidātas i l' igotaba (OBP 216) ^{'su (hud) kamps niivatataks ja loota-} kirbotin' ja kadotin' ^{tausi}

n' e č i l' pimedā ehtažō ičēn' kābedan krasāžen, ičēn'
vāktan vādāzen, ičēn' ho etoman e ožen (OBP 256) 'pillasin

ja kaotasin sel pimedal õhtul oma punase ilu, oma valge
vabaduse, oma muretu elu'; pertin' ižandān'e, l' ävān ižan-
dān'e, pästākāt n' e č i l' e tahōžele (OBP 263) 'maja-
haldjas, leivahaldjas, lubage /minna/ sellele kohale';

ankat n' e c e živat' inaine n' e č i k s časuks, eka
ambun l' ibo rikan (OBP 263) 'andke see loom selleks kella-
ajaks, muidu tulistan või tapan'; vastoiše n e č i u vas-
ta i vastan tačitas pāliči pās (OBP 272) 'viheldakse selle

vihaga ja visatakse viht üle pea'; m' ecižandeized, m' ecemä-
ge eižed, otkat minun l' ehmeine n' e c h e stadha, pāim-
gat (OBP 281) 'metsaisandad, metsaemandad, vótke minu lehm

sellesse karja, vótke vastu'; konz aps' om prizoras, si oi
apsen kuritas n' e n i l prizorhiin' il' (OBP 284) 'kui
laps on ära kaetatud, siis last suitsetatakse nende kaetis-
rohtudega'; '~~need~~ linad kuivatatakse ja leetatakse';

n' e n i l' kermižil' möst k' ertaškandeb koumō (OBP 216)

'nende kolme vurriga jälle hakkab keerutama'; kuidag vū
nimittušt' grāhad i saučnīže n' e n' i š mechikeišpā

(OBP 223) 'et veel mingit pattu ei juhtuks nende jahimeeste

pärast'; potom n' e n' i h e opečkoile k'eskhe panobad
mad (OBP 249) 'pärast neisse ahjualustesse keskele pan-
 nakse mulda'; n' e n' i l ' e koosnikōl' e istut'pat,
snaput kuivata (OBP 253) 'neile partele pandi viljavihud
 kuivama'; kut n' e c o šihlikone kuivahtub, muga n e n ō
udoguded kuivahtaiž minun horomaižes (OBP 270) 'nagu see
 sisalik kuivab, nii kuivagu lutikad minu kambris'.

H. Ojansuu seletab pronoomeni n e c e tekkimist
 kahe komponendi liitumise tulemusena: n ä j e k + t s e,
 kus esimene komponent on verbi n' ä h t a imperatiivi
 ainsuse 2.pööre.¹ Analoogiliselt on moodustatud liitpronoo-
 menid ka teistes sugulaskeeltes: vdj. k a s e 'see (siin)'
 < k a t s o + s e, md. re - ba - re, see (see - vaat - see)',
ro - ba - ro 'too (too - vaat - too). Pronoomeni teine
 komponent on säilitanud algupärase afrikaadi, nagu ka krj A
n e č e gen. n e č e n.²

Liitpronoomenist n e c e on tuletatud partiklid
n' e t š i n a, n e t' i t š i 'seda kaudu'.³

Käsitletava pronoomeni deklinatsioon pole murdeis
 ühtlane, vps L on tüvevokaal valdavalt e, vps K i. Illa-
 tiivi vormides on vps L tüvevokaal kadunud. Omapärased on
n e t i - tüvega vormid, mille põhjaks näib olevat pronoo-
 meni tüvi t ä.⁴

¹ H. O j a n s u u, IKP, lk. 79, 80.

² A. G e n e t 2, TAK, lk. 158.

³ L. K e t t u n e n, VMLT, lk. 357.

⁴ P. A l v r e, PSTLK, lk. 138.

m u g o i n' e ~ m u g o e n' e ~ m u g ō e n' e ~ m u g ō -
n' e ~ m u g o i ~ m u g ō 'niisugune, säärane selline'

Sg. Nom. mugoin'e ~ mugoene ~ mugōene ~ mugōne ~ mugoi ~ mugō
Gen. mugoman mugoičen mugōman mugōtsen
Part. mugošt ~ mugošt'
Illat. mugōmha ~ mugoi Maha
Iness. mugōmas ~ mugoičes
Elat. mugōmaspä
Allat. mugoi Mahe ~ mugōtsēhe
Adess. mugōmal
Transl. mugōmaks ~ mugoi tšeks
Abess. mugomata
Komit. mugošt mu
Termin. mugōmhasei
Adallat. mugomanost ~ mugoičēost
Adadess. mugoičēon

Pl. Nom. mugomad ~ mugoemad ~ mugōmad ~ mugomād ~ mugoi mad ~
mugoičed
Gen. mugoi mid'e ~ mugomād'e
Part. mugomād' ~ mugōmād' ~ mugōtsīd'
Illat. mugōmihe
Iness. mugōmīš ~ mugoičīš
Elat. mugōmišpä
Allat. mugomīl'e ~ mugoičil'e
Adess. mugomīl ~ mugoičil'
Ablat. mugomīl'pä

Transl.	<u>mug</u> o <u>č</u> iks ~ <u>mug</u> o <u>č</u> siks
Abess.	<u>mug</u> omita ~ <u>mug</u> o <u>č</u> ita
Komit.	<u>mug</u> omidmu
Termin.	<u>mug</u> o <u>m</u> ihesei
Adall.	<u>mug</u> omid'enost
Adad.	<u>mug</u> omid'enow

Näit.: mitte kandoine, m u g o i n' e vezaine 'mil-
line känd, selline vósu'; mitte iče, m u g o i liče
'milline ise /oled/, selline /on ka/ nägu; vencad panoba
pähä, m u g o i č e n rādeizēn kopakon (OBP 226) 'kroonid
pannakse pähe, sellised rauast mütsid (sellise rauast müt-
si)'; iks järv m u g o e n' e --vezi vāged ku vin (OBP
232) 'üks järv on säärane - vesi valge kui viin'; hān
boruizēne m u g o i m a n e tul' (OBP 209) 'ta tuli sel-
lisesse (sellisele) männimetsa'; otin' da hongäizēne
m u g o i m a h a riputin', māgudō (OBP 212) 'vótsin ja
sellisele (sellisesse) männile riputasin mäel'; kaks' m u -
g o š t' j u r' i k korvad ahavō sordetu (OBP 235) 'kaks
sellist juurtega puud, tuulest murtud'; minā m u g o i -
č e d - ž o n'egad' 'mul on sellised nóelad'; m u g o e -
m a d oma kurbjārved (OBP 237) 'miisugused on Kurbjärved';
navan piliba kāzil stankōš m u g o m i š 'lauad saetakse
käsitsi sellistel (sellistes) tööpinkidel'; kukinkarangod
m u g o m a d čopitajad oma ponō-se (OBP 263) 'kibuvitsad
on sellised okkalised óues'.

n i η g o i ~ n i η g õ ~ n i η g o i n' e ~ n i η g õ n' e ~
n i η g o e n' e ~ n i η g õ e n' e ~ n i η g i i n' e
n' i η g o i ~ n i η g e i n' e ~ 'niisugune, selline,
 säärane'.

Sg. Nom. n i η g o i ~ n i η g õ ~ n i η g o i n' e ~ n i η g õ n' e ~ n i η g o e n' e ~
n i η g õ e n' e ~ n i η g i i n' e ~ n i η g o i ~ n i η g e i n' e ~ n i η g i t t' e ~
n i η g õ i n' e
 Gen. n i η g o m a n ~ n i η g õ m a n ~ n i η g õ t š e n ~ n i η g o i m a n
 Part. n i η g o š t ~ n i η g o i š t ~ n i η g o i s t
 Illat. n i η g õ m h a
 Iness. n i η g o m a s ~ n i η g o i č e s
 Elat. n i η g o i č e s p ä
 Allat. n i η g õ m a l e ~ n i η g o m a l e ~ n i η g e õ e l e
 Adess. n i η g o m a l ~ n i η g o m ā ~ n i η g o i č e l
 Ablat. n i η g õ m a p ä ~ n i η g o m ā
 Translat. n i η g o m a k s ~ n i η g õ m a k s ~ n i η g õ t š e k s
 Komit. n i η g o i š t m u
 Adallat. n i η g o i m e s t ~ n i η g õ e m e s t
 Adadess. n i η g o i m o n

Pl. Nom. n i η g o m a d ~ n i η g õ m a d ~ n i η g o i m a d ~ n i η g o e m a d
n i η g o i m a d ~ n i η g i m a d ~ n i η g õ č e e d ~ n i η g o č e d
 Gen. n i η g o i m i d e ~ n i η g o i č i d e
 Part. n i η g o i m i d ~ n i η g õ m i d ~ n i η g a č i d
 Illat. n i η g õ m i h e
 Iness. n i η g o i m i š ~ n i η g o i t š i š
 Elat. n i η g o i m i š p ä

Allat. niḡōmīl̄e ~ niḡoičīl̄e
 Adess. niḡōmīl̄' ~ niḡōčīl̄
 Transl. niḡoiimikš
 Abess. niḡoiimīta
 Komit. niḡoiimidmu ~ niḡōčīdmu
 Adall. niḡomīdenost

Näit.: a śid' n i ḡ o e n' e surkuu järv i vezi
vāged i berogad madalad (OBP 232) 'aga siis on selline
 suurem järv, vesi hele ja kaldad madalad'; igas en nāgi-
šek i kulīšek, što n' i ḡ g ö i n' e voib ōda (OBP 240)
 'ialgi pole näinud ega kuulnud, et niisugune /asi/ võib
 olla'; n i ḡ g o i š t pajod mejā eba pajata 'sellist
 laulu meil ei laulda'; mā pāstān heid' mecha n' i ḡ g o -
ma n vatagan (OBP 228) 'ma lasen neid metsa sellise
 karja'; ižandaine, emagainē, primgāt minun živatāine,
n' i ḡ g' i t t' e - se naku karvu (OBP 270) 'peremees,
 perenaine, võtke vastu minu loomake, sellist karva';
n i ḡ g o i č e s p ā bonēizpā voib t'ehta čoman varen'en
 'niisugustest pohladest võib teha hea moosi'; s'ä n i ḡ -
g o i š t m u red hukamu p'at'omu honde 'sa oled sellise
 määrdunud keidiga inetu'; t'egēba muigetīšt, harplid
n' i ḡ g o š t, leibālišt (OBP 215) 'tehakse juuretist,
 sellist leivatainast'; hān t'egese ku kana-muna-munarič,
n i ḡ g o m a k s pakaks t'egese 'ta jääb nagu munaroog,
 selliseks kohevaks jääb'; n i ḡ g o m a d čomad babukad
putuiba mēle t'āmba 'sellised ilusad seemed juhtusid meile

täna; äla l'ähte ni η g o i m i š rebinuiž kad'oiš

'ära mine niisugustes katkistes pükstes'; kudamb maidek-

hamb l'ehm, ka oma n' i η g o č č e d sonod vacan ā

(OBP 217) 'piimalehmal on sellised sooned kóhu all';

kazdas n' i η g i m a d čokkäizeđ, metran kort'te,

n i η g i m a n čokkäižen mecas niitkäitas i todas kod'ihe

(OBP 270) 'kasvavad sellised okkad, meetrikórgused, mur-

takse metsas selline okas (sellise okka) ja tuuakse koju'.

Demonstratiivpronoomenid m u g o i n' e ja n i η -
g o i n' e rõhutavad kónealuse objekti omadusi. Mólemad
pronoomenid esinevad nii substantiivsena kui adjektiivsena.

Pronoomeni m u g a o i n e lähtevormiks on * m u k o i -
n e n, kus m u - on tüvi, - k a ja - i n e n pronoomeni
tuletusliited. vps L on toimunud häälikumuutus oi > ö,
vps Ä -oi > -ei.

Pronoomen n i η g o i n' e on tekkinud liitumise
tulemusena: n i n + k a + i n e n.

tämä 'see (siin)'

Pronoomen t ä m ä on vepsa keelest peaaegu kadunud,
selle nominatiivi võib veel leida liitsónade esikomponendis,
näit. t' ä m a v o z' n e 'tänavune'; pronoomeni tüvi
t ä - ~ t ö esineb ka sónades t ö n ü s n 'sel ööl';
t' ä e h t a l' i n e 'tänaóhtune'; t' ä h i n' e 'siinne';
t' ä g a l' i ~ t' ä g a l' ö i 'seda teed'; t' ä m b ä n e

¹ H. O j a n s u u, IKP, lk. 6.

'tänane' jne. Harva esineb t ä m ä ka pronoomenina:

t' ä n ä von sod vedekhad ani (CB 591) 'sel aastal on sood väga veerikkad'; t ä s tšasussä 'sellest tunnist'; t' ä u mau 'selles ilmas'.

Pronoomen t ä m a on soome-ugri algupära, tal on vasted läänemeresoome ja ka kaugemais sugulaskeeltes.

Eesti, vadja ja liivi keeles, samuti mari keeles (t ä , t ä e 'see, tema') ja mordva keeltes (md E t'e-, md M t'ä) on demonstratiivpronoomenist saanud personaalpronoomen (e t e m a, vdj. t ä m ä,¹ lv t ä m ä²).

¹ P. A r i s t e, Vadja keele grammatika, Tartu 192⁴⁸, lk.60.

² L. K e t t u n e n, VMLT, lk.404-405.

V. Interrogatiivpronoomenid.

Lõuna-vepsa murde interrogatiivpronoomenid on

k'en ~ ken 'kes?'; m'i ~ mi ~ min 'mis?';
mit'n'e ~ mit't'e ~ mit'e 'missugune? milline?';
kudamb 'kumb? mis? kes?'; kuit'n'e 'milline?
 missugune?'; kuganain'e ~ kugal'n'e 'kust
 pärit?'; kuverz 'kui palju?'

k'en ~ ken 'kes'

Sg. Nom. k'en ~ ken

Gen. kenen ~ kenen

Part. keda ~ ked'a

Illat. kehe

Iness. kes

Elat. kes'pä

Allat. ke¹e ~ kelle ~ ke¹ne

Adess. kel' ~ kē¹ ~ kew ~ keu ~ ke¹l ~ keu

Ablat. keüpä ~ keipä

Transl. keks ~ keks'

Komit. ked'amu ~ kedamu

Termin. kehesai

Adall. ke¹nest ~ kenenost

Adad. kenenow

Pl. Nom. ked

Näiteid: k e n _nece verhas rahvas? 'kes on see vóóras rahvas?'; k e n e n _nece lambaz? 'kelle lammas see on?'; k e k s _hän tahtab openuda? 'kelleks ta tahab óppida?'; k e d' a m u _s'ä basid? 'kellega sa räägid?'; k e ~~n~~ ~~n~~ _e s t _t'e astute? 'kelle juurde te lähete?'; k e n e n n o s t _ajad adivoihe? 'kelle juurde sóidad külla?'; k e s _s'ä magazid? 'kelle juures (kelles) sa ööbisid?'; k e s' p ä _s'ä ponučid deŋgoid? 'kellelt sa raha saad?'; k e ~~n~~ ~~n~~ _e s'ä virzud t'egid? 'kellele sa viisud tegid?'; k e h e _hän pohodiškanob, tatka ili mamha? 'kellele (kellesse) ta sarnaneb, isale vói emale?'; k e d a _kul'ita, k e d a _n'ägita? (OBP 208) 'keda kuulsite, keda nägite?'; k e ü p ä i k _s'ä? (NEV II 72) 'kel-
lelt sa /said/?'.

Pronoomeni tüveks on k e -. -n on rõhutav liide.¹ Genitiivis ja genitiiviga kasutatavaist prepositsioonidest käändeiks arenenud adallatiivis ja adadessiivis esineb tüvi k e n e -. Mitmuse vormidest esineb ainult nominatiiv k e d, samuti kui karjala (k e t ~ k e t t e), isuri (k e t), vad- ja (t š e D), ersa (k i t') ja mokša keeles (k i t).

Vaadeldav pronoomen esineb juba uurali algkeeles, seda näitavad vasted nii lähemais kui kaugemais sugulas- keeltes: vdj. t š e n, lvk. k i s, mdE k i (j e), mr k ö, k e, kS k i n, udm. k i n, ung k i, nee k i n.

¹ H. O j a n s u u, IKP, lk.30.

Lõuna-vepsa murdes eniuv

Huvitav on vene liite -ovitš (-obuž) abil moodustatud tuletis kenenovitš (VMLT 407) 'kelle poeg?'

Pronoomeniga k e n tähistatakse ainult elavaid objekte.

m i ~ m' i ~ m i n ('mis')

Sg. Nom. m i - m' i ~ m i n

Gen. m i n ~ m' i n ~ m i n'

Part. m i d a ~ m i d ä

Illat. m i h e

Iness. m i š

Elat. m i š p ä

Allat. m i l' e

Adiss. m i l' ~ m i u

Ablat. m i l' p ä ~ m i l'

Transl. m i k š ~ m i k s

Komit. m i d a m u

Termin. m i h e s a i

Adallat. m i n n o s t

Adadess. m i n n o w

Prolat. m i d ä m ö

Pl. Nom. m' i d

Näit.: m i s' ä s a m u d? 'mis sa ütled?'; m i k s n e c e t a r i ž s' i n e? 'milleks seda sulle tarvis on?'; m' i n' h ä n t' e g e b? 'mis ta teeb?'; m i d a č a p a d? (OBP 286) 'mida raiud?'; m i š p ä t' e g o m ä v i r z u t? 'millest teeme viiske?'

m_i on iidse päritoluga interrogatiivpronoomen, tal on vasteid nii soome-ugri kui samojeedi keeltes: ee. m_i_s, lv. m_i_s, vdj. m_i (m_i_k_ä), sm. m_i_k_ä, md. m_e, m_e_z_e, m. m_o, udm. m_a, u m_i, ng m_ä, een m_i.

Pronoomeni mitmuse vormidest esineb ainult nominatiiv m'_i_d, teiste sisult mitmuslike käänete puhul kasutatakse ainsuse vorme. Vaadeldav pronoomen on substantiivne, temaga märgitakse elutuid objekte. Sellisena esineb pronoomen m_i ka teistes läänemeresoome keeltes.

Lõuna-vepsa murdes esineb m_i ka konjunktsioonina 1) tähendusega 'et': maāhu paneba kiviḁ' paḁabīd', m_i hādiiz harpal' (CB 328) 'tünni pannakse kuumi kive, et aur välja tuleks'; 2) liitkonjunktsioonis m_i_k_u 'just nagu': m_i_k_u päčirahkoi kaika päči ištub (CB 328) 'just nagu ahjuvaim, kogu aeg istub ahjul'; 3) komparatiivse konjunktsioonina tähendusega 'kui': linasemḁespei enamb viid', m_i peḁvassemḁespei (CB 328) 'kanepiseemnest /saab/ rohkem õli kui linaseemnest'.

Pronoomeni m_i tüvest on tuletatud adverbid m_i š 'kus', m_i_d_a_k ~ m_i_a_k 'miks'; m_i_d_a 'mis, miks'; m_i_h_e 'miks, kuhu', samuti keskvepsa murdes esinev indefiniitne pronoomen m_i_g_o 'iga' ja äänis-vepsa m_i_d_o š č 'kui palju'.

Näit.: m_i_h_e_k bušīne kado? 'kuhu talleke kadus?' m_i š_a_k_hän_om? 'kus ta on?' m_i_d_a_s'ä_tulid? 'miks sa tulid?' vpsK m_i_g_o_päiyad vihmub 'iga päev sajab vihma!

m i t' n' e ~ m i t' t' e ~ m i t' e 'missugune, milline'

Sg. Nom. mit'ne ~ mit'te ~ mit'e
Gen. mičēn ~ miččēn
Part. mičēd ~ miččēd ~ mittušt
Illat. miče
Iness. mičēs ~ mitšēs
Elat. mičēspä ~ mitšēs
Allat. mičele
Adess. mičō+ ~ mičū
Ablat. mičōpä
Transl. mičeks ~ miččeks
Abess. mičeta
Komit. mičēdmu ~ mičēke
Termin. mičēsai
Adallat. miččēnost
Adadess. miččēnow
Prolat. mičēdmö ~ mičēdmu ~ mičēdamu

Pl. Nom. mičēd ~ mičēd ~ miččēd
Gen. mičide
Part. mičči ~ miči
Illat. mičihe
Iness. mičis ~ miččis
Elat. mičispä
Allat. mičile
Adess. mičil ~ miččil
Abl. mičil'pä

Transl.	<u>mičiks</u>
Abess.	<u>mičita</u>
Komit.	<u>mičimu</u>
Termin.	<u>mičihesai</u>
Adallat.	<u>miči^uest</u>
Adadess.	<u>miči^uon</u>
Prolat.	<u>miččimö</u>

Näit.: vas'ka, a vas'ka, mi č h e bokha t'ehut-
se? (OBP 223) 'Vaska, kuule Vaska, kuhupoole (millisesse
külge) /jääb/ tee?'; mi č e d - n e knigad minai omā?
'millised raamatud on minu omad?'; mi č e n pävän s'ä
homen varastad? millist ilma sa homseks ootad?'; mi č ö
pa^uā t'ämba l'ehmad? 'millisel karjamaal lehmad täna on?'
mi č e s p ä bo^uaišpä tegeba varen'jen? 'millistest mar-
jadest tehakse moosi?'; mi č ö p ä pa^uāpā tuneba l'ehmad?
'missuguselt karjamaalt lehmad tulevad?'; mi č h e sko^u-
ha s'ä k'ä^ued? missuguses (missugusse) koolis sa käid?';
mi č e k s meheks s'ä ad'id tehtāze? 'kelleks (millie-
seks meheks) sa kavatsed saada?'; mi č i m u d'evočkoi-
mu s'ä podružīt? 'missuguste tüdrukutega sa sóbrustad?'
mi č e d a m u t'edmu tariž ašta? 'millist teeda mööda peab
minema?'

Pronoomeni mi t' n e tüvena esineb interrogatiiv-
pronoomen mi-, millele on liitunud tuletusliited -tt- ja
-inen. H. Ojansuu on esitanud järgmise häälikulise arengu:

*mittüδinen > *mittinen > *mittine > *mitne > mitte;

gen. *mittüδisen > *mittisen > *mittizen > *mitšen.¹

Seega on vpsL mi t' n' e vanem vorm kui mi t' t' e,
tt' < tn'.

E. Tunkelo peab lähtevormi *mi t t ü δ i n e n
ja selles toimunud kahekordset sisekadu küsitavaks ning
seletab nominatiivis esineva geminaadi tekkimist analoogia
põhjal: *mitt-inen nagu mill-inen.

Pronoomen mi t' t' e ~ mi t' n' e esineb adjektiiv-
selt ja substantiivselt.

k u d a m b 'kumb; mis; kes'

Sg.	Nom.	<u>k u d a m b</u>
Gen.		<u>k u d a m a n</u> ~ <u>k u d a m o n</u> ~ <u>k u d a m b a n</u> ~ <u>k u d a m b o n</u>
Part.		<u>k u d a m o d</u>
Ill.		<u>k u d a m b o h o</u>
Iness.		<u>k u d a m b o s</u> ~ <u>k u d a m b a s</u>
Elat.		<u>k u d a m b a s p ä</u>
Allat.		<u>k u d a m b a a e</u> ~ <u>k u d a m a a e</u>
Adess.		<u>k u d a m a l</u> ~ <u>k u d a m b ā</u> ~ <u>k u d a m b ō</u>
Ablat.		<u>k u d a m b ā p ä</u>
Transl.		<u>k u d a m b a k s</u> ~ <u>k u d a m a k s</u>
Abess.		<u>k u d a m b a t a</u>
Komit.		<u>k u d a m b a m u</u>

¹ H. O j a n s u u, IKP, lk. 17.

² E. H. T u n k e l o, Eräistä vepsän y.m. pronominaaleista
y.m. - Virittäjä 1935, lk. 61

Termin. kudambohosei
 Adall. kudambonost
 Adadess. kudambonow
 Egress. kudambonowpä

Pl. Nom. kudamad
 Gen. kudamid'e ~ kudambid'e
 Part. kudamid'
 Illat. kudamihe
 Iness. kudamiš
 Elat. kudamišpä
 Allat. kudamil'e
 Adess. kudamil'
 Ablat. kudamil'pā
 Transl. kudamikš
 Abess. kudamitta
 Komit. kudamidmu
 Adall. kudamid'ennost
 Adadess. kudamidenow
 Prolat. kudamidmō

Näit.: k u d a m b _parem s'ine? 'kumb (mis) sulle
 parem on?'; k u d a m b o s _kādes minē jabon? 'kummas
 käes mul õun on?'; k u d a m b a _ne _omblit platjod?
 'kummale (kellele) sa kleidi õmblesid?'; k u d a m o n _s'ä
otad ičelēž? 'kumma sa endale võtad?'

Pronoomen k u d a m b eeldab varasemat kuju ku-ta-mpi
 Kesk-vepsa murdes esineb sama pronoomen kujul k u d a m,

selle algkujuks on Ojansuu andnud ^{*}ku-ta-ma¹. Pronoomeni tüvi ku- on tuntud juba uurali algkeeles. Vasteid sugulaskeeltest: mdE k o d a m o, mdM k o d a m a, ep. g u t t e, m^r k u d o.

Pronoomen esineb nii adjektiivselt kui substantiivselt, teda tarvitatakse nii elusolendeist kui esemeist kõneldes.

Vepsa keeles on vaadeldava pronoomeni tähendus laiem kui eesti ja soome keeles, ^{kus} ~~mis~~ vastava pronoomeniga märgitakse ühte objekti kahest. Vepsa k u d a m on tähenduselt sageli identne interrogatiivpronoomenitega k e n 'kes', m i 'mis'.

Ühte objekti mitme hulgast tähistab lapikeelne vaste g u t t e.

k u i t ' n ' e 'milline, missugune'

Nom. k u i t ' n ' e

Gen. k u i č e n

Part. k u i č e d

Illat. k u i č e

Iness. k u i č e s jne.

Näit.: g r i š ō, n a i l i d ' , d a k u i t ' n ' e a k ā n ' e putū t š e s n e al ' i i ? (NEV 114 II) 'Griša, võtsid naise, noh ja milline eit juhtus, korralik või ei?' k u i t ' n ' e s i l ě ž el ' ä d ä s i g ä ? 'milline su elu seal on?' k u i č č e k s void? (CB 9 240) 'kuidas (milliseks) elad?'; k u i č e n

¹ H. O j a n s u u, IKP, lk. 11.

mužikan s'ä n'ägid? 'millist (millise) meest sa nägid?'

Pronoomen k u i t'ne on harvaesinev, tavaliselt tarvitatakse samatähenduslikku pronoomenit m i t'ne.

Käsitletud pronoomenist on tuletatud adverbid
k u i č i 'kust kaudu?' ja k u i č i n 'kuidas'.

k u g a a i n' e ~ k u g a l' n' e 'kust pärit'

Näit.: k u g a l' n' e s'inä olet? 'kust sa pärit oled? vpsK mina en tunde tiid' k u g a a i ž e d oletai? 'ma ei tunne teid, kust te olete?'

Sama tüvega on adverb k u g a l i 'kust kaudu?', samuti kesk-vepsa murdes esinev interrogatiivne pronoomen k u g a u ~ k u g ō 'kelle juures?' Näit.: vpsK k u g ō sina eiat? (CB 239) 'kelle juures sa elad?'

k u v e r z 'kui palju'

Nom. kuverz

Gen. kuverdan

Part. kuverdad ~ kuverzd

Näit.: k u v e r z d tahod? 'kui palju kohti?'
k u v e r z sinei tarbiš? 'kui palju sulle vaja on?';
k u v e r d a n paned jüvāžit? 'kui palju teri paned?'

VI. Relatiivpronoomenid.

Lõuna-vepsa murdes esinevad relatiivpronoomenid

k' e n ~ k e n 'kes', m i ~ m' i 'mis', m i t' t' e
m i t' n e 'milline', k u d a m b 'kumb; milline; mis; kes'.

Häälikuliselt koosseisult ja käändevormidelt ühtivad relatiivpronoomenid vastavate interrogatiivpronoomenitega. (vt. ptk. Interrogatiivpronoomenid).

Näit.: k e u _ k a n z ī s u r' _ k a k u s' _ k i r' b i d m ä l' i b
pöüv a s t (OBP 202) 'kellel pere suur ei ole, see lõugutab
kuus v i h k u lina'; l' i b o p a n e d j u m ā c h e s ā m h e v o _ k ē ʌ _ o d' h e
k a z o n o t e j a , l' i b o s' i g ā v a s k h i š t p a n e d (OBP 263) 'kas pa-
ned pühapildinurka kuldraha, kellel on, või paned vaskseid';
k e n _ t u m o b , s e i k ä t' _ a n d a b (OBP 265) 'kes tuleb, see ka
kätt annab'; k e n _ e n _ k o g o i ž e n k o k a i d a b k u k o i , s e d d o o c k
i m e h e ʌ e l' ä h t e b (OBP 272) 'see tüdruk, kelle hunnikust
kukk nokib, läheb mehele'; m' i _ m e l' e s , s e i k e l' e s (OBP
267); i š t u i m e b e r o g a ʌ e i n' ä g e n h ä n e m p' ä ʌ e , m' i n _ h ä n
t' e g e š k a n d e b (OBP 236) 'istusin kaldale ja vaatan teda,
mis ta tegema hakkab'; m / i l' _ v o i m e i , s i l' _ i a b u t a m e i
'millega saame, sellega aitame';

m i t' e _ k a n d o i n' e , m u g o i n e v e z a i n e 'milline känd
selline võsu'; v i b e r i i c e ʌ š _ m i t' e _ t a h t 'vali endale

milline tahes'; māngamai, ozutan, mi č ō tahō putund
 (OBP 212) 'läheme, näitan, millises kohas /see/ juhtus';
a näged, mi č e n tegi čepuhan ka, i tuænd (OBP 233)
 'aga näed, millise rumaluse tegi, ei tulnud'; mičil' se
jüvil' da h'ēnhil' mīd d'o h, oputaba, en t'eda, mi l
 (OBP 226) 'mingite terade ja sulgedega puistatakse meid
 üle, ei tea, millega (millel)'; t'eg'ese par, mittē sinē
tar'iz (OBP 220) 'tekib aur, millist sulle vaja'.

k u d a m b prihä šapkan pidab s'uumil' ka nece
gulaiškab verhidme a k u d a m b pidab tagarajou, ka
se linneb pjanica (OBP 277) 'see poiss, kes kannab müt-
 si silmil, hakkab vöörastega käima, aga sellest, kes
 /mütsi/ kuklas kannab, tuleb joodik'; heitaba necen nah-
kan oiktaizen boka, k u d a m b ō boka karf (OBP 215)
 'visatakse /jahu/ selle naha paremale poolele, kummal
 poolel karv on'; k u d a m b o h o bokha tohus zavodip
panada, so'inna bokha l'ähted mehe (OBP 272) 'kumba
 külge küünal hakkab sulama, sinnapoole lähed mehele';
a konz ile hengis sida živatad, k u d a m a e pandas
gostincad, si moi mecas pahoin' sur' tuilli libub (OBP 274)
 'aga kui seda looma elus ei ole, kellele (kummale) kin-
 gitused tehakse, siis tõuseb metsas väga suur tuul'; a
k u d a m o d i vii l'outa kodunat ka hätken boliške-
tas (OBP 280) 'aga kes (kummad) ei suuda noida leida,
 on kaua haiged'; mā en n'āgen, k u d a m b o n navodit
 'ma ei näe, kumba sa armastad';

Kõige sagedamini esinev relatiivpronoomen vepsa

keeles on k_u_d_a_m_b. Ta ei tähista mitte ainult ühte objekti kahest, vaid on tunduvalt laiemas tähendusega: k_u_d_a_m_b märgib nii elusolendeid (nagu k_e_n) kui elutuid (nagu m_i), ta esineb nii adjektiivselt (nagu k_e_n, m_i) kui ka adjektiivselt (nagu m_i_t'_n_e). Seega võib nimetatud pronoomenit kasutada muude relatiivpronoomenite asendajana.

VII. Indefiniitsed pronoomenid.

Indefiniitsed pronoomenid näitavad objekti kõnelejale tundmatuna (k_e_n - n_i, m_i_n - n_i), kõneleja võib ka tahtlikult vaikida objektist, kasutades pronoomenit e_r_a_z, võib näidata objekti ennemainitule vastupidiseks (t_o_i_n_e). Indefiniitsete pronoomenite abil võivad objektid olla ka arvuliselt hinnatud (k_a_i_k, j_o_g_a, m_o_u_e_m_b_a_t, m_o_u_g_o_t_i_d, s_e_v_e_r_z). Viimati¹mainitud pronoomenid nn. "pronumenraalid" on tähenduselt lähedased numeraalidele.¹

<u>e_r_a_s ~ e_r_a_z</u>		'mõni, mingi, muu, keegi, miski'
Sg.		Pl.
Nom.	<u>er_a_s ~ er_a_z</u>	<u>er_a_s_e_d ~ er_a_s_e_d</u>
Gen.	<u>er_a_s_e_n</u>	<u>er_a_s_i_d' e</u>
Part.	<u>er_a_s_t</u>	<u>er_a_s' i_d</u>
Illat.	<u>er_a_s_e_h_e</u>	<u>er_a_s' i_h_e</u>
Iness.	<u>er_a_s_e_s</u>	<u>er_a_s' i_s</u>
Elat.	<u>er_a_s_e_s_pä</u>	<u>er_a_s' i_s_pä</u>
Allat.	<u>er_a_s_e_a_e</u>	<u>er_a_s' i_l' e</u>
Adess.	<u>er_a_s_e_v_i</u>	<u>er_a_s' i_l'</u>

¹ M. A i r i l a, Pronominit. - Virittäjä 1940, lk.308.

Ablat.	<u>er</u> <u>ase</u> <u>pä</u>	<u>eras</u> ' <u>il</u> ' <u>pä</u>
Transl.	<u>er</u> <u>ase</u> <u>ks</u>	<u>eras</u> <u>iks</u> '
Abess.	<u>er</u> <u>ase</u> <u>ta</u>	<u>eras</u> ' <u>ita</u>
Komit.	<u>er</u> <u>ast</u> <u>mu</u>	<u>eras</u> ' <u>id</u> <u>mu</u>
Termin.	<u>er</u> <u>ase</u> <u>hes</u> <u>ei</u>	<u>eras</u> ' <u>i</u> <u>hes</u> <u>ei</u>
Adallat.	<u>er</u> <u>as</u> <u>en</u> <u>ost</u>	<u>eras</u> ' <u>id</u> <u>nost</u> ~ <u>eras</u> <u>i</u> <u>nost</u>
Adadess.	<u>er</u> <u>as</u> <u>e</u> <u>n</u> <u>ow</u>	<u>eras</u> ' <u>id</u> <u>now</u>
Prolat.	<u>er</u> <u>ast</u> <u>mö</u>	<u>eras</u> ' <u>id</u> <u>mö</u>

Näit.: e r a s mez čoma 'móni inimene on ilus';
l'ehmad erased kondjā karz'itu (OBP 229) 'móned lehmad on
karu murtud'; m'ä n'ägin pimedas eras' ī d mehīd 'ma
nägin pimedas mingeid mehi'; homen me tuleme eraši -
n o s t mamsinost 'homme me tuleme mónede eitede juurde';
e r a s ' i l ' tahoil' muda 'mónedes kohtades on pori';
sigā e r a s' ī d bas'ibad: "kut mö samō?" (NEV I 25)
'seal ütleavad móned: "Kuidas me /sisse/ saame?"'

Pronoomeni tüveks on e r ä-, -s on pronoomenite
tuletusliide.¹ Pronoomenil on vasteid sugulaskeeltes: sm
e r ä s, krj A e r ä s, krj P e r ä š. e r a s ~ e r a z
esineb nii substantiivselt kui adjektiivselt. Vaadeldavast
pronoomenist on tuletatud adverb e r a š t 'i' 'mónikord',
samuti adjektiiv e r a z v u i t t e 'erinev, teistsugune'.

Näit.: e r a š t i jon vinan (VMLT 411) 'mónikord
joon viina'; nece om jouhpuzu, a robez om e r a z v u i t -

¹ H. Ö j a n s u u, IKP, lk.105.

t' e (CB 981) 'see on jahukorv, aga kasetohust nõu on teist-sugune'.

k a i k ~ k a e k 'kõik, kogu'

Sg. Nom. kaik ~ kaek
 Gen. kaiken ~ keiken
 Part. kaiked ~ kaeked
 Illat. kaikhe
 Iness. kaikes
 Elat. kaikespä
 Allat. kaikeme
 Adess. kaikeu
 Ablat. kaikespä ~ kaikenpä
 Transl. kaikeks
 Abess. kaiketa
 Komit. kaikedmu
 Termin. kaikhesei
 Adallat. kaikennost
 Adadess. kaikennow

Pl. Nom. kaid^ked ~ kaeked
 Gen. kaikid'e
 Part. kaikid' ~ kaikid
 Illat. kaikihe
 Iness. kaikis' ~ kaikiš
 Elat. kaikišpä ~ kaekišpä
 Allat. kaikil'e ~ kaikil'e
 Adess. kaikil'

Ablat. kaikil'pä
 Transl. kaikiks
 Abess. kaikita
 Komit. kaikidmu
 Termin. kaikihesei
 Adallat. kaikid'nost
 Adadess. kaikid'now
 Prolat. kaikidmö

Näit.: kerdan kahcan k a i k e d - s e me ambuimā
 (OBP 210) 'kaheksa korda me kóik tulistasime'; podarkad
kunutvardege paniba da dar'iba k a i k i l ' e (OBP 226)
 'kingid pandi piitsavarrele ja kingiti kóigile'; mā joksen
hotkemba k a i k i d' 'ma jooksen kóigist (kóiki) kiire-
 mini'; mēl' kaikil' rožad sel'gdad 'meil kóigil on näod
 puhtad'; k a i k i s kustois ol'iba jabnokad 'kóigis pöö-
 saís oli óunu'; kumardazo k a i k i h e nel'ja kočkhue
 'kummardab igasse nelja nurka'; zvéřĩšpā kae k i š p ä,
i ken mas ujegeba ka s'ĩšpā (OBP 228) 'kóigi (kóigist)
 metsloomade eest ja ka nende eest, kes maas roomavad'; oi
om čomid' prihäižid' ĩ sa k a i k i d' navot'ta (OBP 239)
 'oi, on ilusaid poisse, ei saakóiki armastada'; k a i k e n
kezan kuivab 'kogu suve kuivab'; kuivēhtudas igaks k a i -
k' e k s, amin (OBP 270) 'kuivagu igaveseks (kogu eaks),
 aamen'; puitōl'en k a i k i š prit' iōš i prizerōš, n'ehot' i š
i nedukōš, hondōž dumōš, hondōš vaihiš, hondōs silmiš iilitse
ūhtsās mas (NEV II 146) 'loitsin igasuguse (kóigist) vaenu
 ja häda, ónnetuse ja taudi, kurja mõtte ja kurja silma vastu
 üle üheksa maa'.

Pronoomen k a i k ~ k a e k esineb substantiiv-
selt ja adjektiivselt. Tal on vasteid kõigis läänemeresoo-
me keeltes peale liivi keele¹: sm k a i k k i, krj k a i k-
k i, eo k ó i k, vdj k e i k k i ~ k e i k ~ k e i t t š i²

k a i k u t' n' e ~ k a i k u i n' e 'iga, igaüks,
igasugune'

Sg. Nom.	<u>k a i k u t' n' e</u> ~ <u>k a i k u i n' e</u>
Gen.	<u>k a i k u č e n</u>
Part.	<u>k a i k u t u š t</u>
Illat.	<u>k a i k u č h e</u> ~ <u>k a i k u t č h e</u>
Iness.	<u>k a i k u č e s</u>
Elat.	<u>k a i k u č e s p ā</u>
Allat.	<u>k a i k u č e l e</u>
Adess.	<u>k a i k u č o u</u> ~ <u>k a i k u č ō</u> ~ <u>k a i k u č ē ō</u> ~ <u>k a i k u č e n</u>
Ablat.	<u>k a i k u č o u p ā</u> ~ <u>k a i k u č ō p ā</u>
Transl.	<u>k a i k u č e k s</u>
Abess.	<u>k a i k u č e t t a</u>
Komit.	<u>k a i k u c e n k e</u>
Termin.	<u>k a i k u č e s a i</u>
Adallat.	<u>k a i k u č e n n o s t</u>
Adadess.	<u>k a i k u č e n n o w</u> ~ <u>k a i k u č e n o n</u>
Pl. Nom.	<u>k a i k u č e d</u>
Gen.	<u>k a i k u č i d e n</u>
Part.	<u>k a i k u č i d a</u> ~ <u>k a i k u č i t a</u>

¹ H. O j a n s u u, IKP, lk.107.

² P. A r i s t e, Vadja keele grammatika, Tartu 1948, lk.67.

Illat.	<u>kaikučihe</u>
Iness.	<u>kaikučis</u>
Elat.	<u>kaikučispä</u>
Allat.	<u>kaikučile</u> ~ <u>kaikucie</u>
Adess.	<u>kaikučil'</u>
Ablat.	<u>kaikučilpä</u>
Transl.	<u>kaikučiks</u>
Abess.	<u>kaikučita</u>
Komit.	<u>kaikučidenke</u>
Termin.	<u>kaikučihesai</u>
Adallat.	<u>kaikučid'enost</u>
Adadess.	<u>kaikučid'enow</u>
Prolat.	<u>kaikučidmu</u>

Näit.: ol'iba kaikuččō tehtud korjad 'igaühel olid
tehtud saanid' k a i k u č e s kanzas ol'i ombl'ei 'igas
peres oli õmbleja'; k a i k u t' č e n juma nāžen t'er-
yehtad (OBP 262) !gat ikooni suudled'; nu ka kaks' bar-
bašt' paned k a i k u t č h e sāmhe i gospod'i... (OBP
263) 'no kaks oksa paned igasse nurka ja issand...'; sada-
jaugān'e, k a i k u č ō zapol'kā hüpih (ägez) (OBP 266)
'sajajalgne, igal põllul hüppab (äke)'; haug hambhat kaz-
vatab k a i k u č e a e kudmāžē a e (OBP 278) 'haug kasva-
tab hambad igaks (igale) nooreks kuuks'; ikspikoin'e kangaz
- kai k u č h e pihudhe ikši nit'i 'ükspiikangas kangas
- igasse piivahesse üks lõng'; krasiba k a i k u č i s
kraskois 'värvitakse igat (igas) värvi'; k a i k u č e d
pihkeružud, viišivaiba n'it'il k a i k u č ō evetu 'iga-

suguseid käterätte ömmeldi välja igat värvi niidiga';
mamšid_ombl'iba_k_a_i_k_u_č_i_t_a_uzoroita 'eided ömb-
 lesid igasuguseid mustreid'; s'e_mecnik_t'edeb_sarnad
k_a_i_k_u_č_i_d_e_n_zver'id'en_poliž 'see jahimees teab
 muinasjutte igasuguste metsloomade kohta'; k_a_i_k_u_č_e_
no_n_per'tison_īl'e_l'ähted 'iga maja juures ei ole
 kaevu'; k_a_i_k_u_č_e_s_d'er'onas_bas'iba_ičemo_kartē
 'igas külas räägitakse omamoodi'; k_a_i_k_u_č_o_u_vodō
aje_netai 'igal aastal sõidate'; k_a_i_k_u_č_i_n_e_l'eh-
ma_e_imi_om 'igal lehmäl on nimi'; k_a_i_k_u_t_u_š_t_va-
rādan 'kardan kõike'.

Tunkelo arvates on pronoomeni k_a_i_k_u_t'_n'_e
 (vps K k_a_i_k_u_t'_t'_e, vpsÄ k_a_i_k_u_t'_n'_e¹, k_a_i-
k_u_t'_t'_e, vps kirjakeeles k_a_i_k_u_t'_t'_e²) teise silbi
 alguses olev -k- kas liitsõna alguskonsonant või tekkinud
 geminaadist (kk): ^xk_a_i_k_-? ^xk_a_i-k_u_t_t_i_n_e_n.
 Nominatiivi -tt' < -t'n' assimilatsioon tulemusel, -t'n-
 on sisekao tulemus ([⌘]-ttinen). Genitiivis -tt's- < ^xttise-.³

m_o_n_e_m_b_a_d ~ m_o_n_o_m_b_a_d ~ m_o_l'e_m-
b_a_d 'mõlemad'

Nom. m_o_n_e_m_b_a_d ~ m_o_n_o_m_b_a_d ~ m_o_l'e_m_b_a_d

Gen. m_o_n_e_m_b_i_d'e

¹ E. A. T u n k e l o, Eräistä vepsän, lyydiläismurteiden y.
 m. pronominaaleiste y.m.. - Virittäjä 1935, lk.64.

² M. H ä m ä l ä i n e n, F. A n d r e j e v, Vepsan kelen
 grammatik, Leningrad 1935, lk.5.

³ E. A. T u n k e l o, Eräistä vepsän lyydiläismurteiden y.
 m. pronominaaleista y.m.. - Virittäjä 1935, lk.64-65.

Part. mol'emb'it' ~ molembit ~ molembid
 Illat. molembihe
 Iness. molembiš ~ molembis
 Elat. molem'bīšpā
 Allat. molembile
 Adess. molembil
 Ablat. molembil'pā
 Transl. molembikš
 Abess. molembita
 Komit. molembitmu
 Termin. molembihesei
 Adallat. molembid'enost
 Adadess. molembid'enow
 Prolat. molembidmu ~ molembidmö

Näit.: kaks' tütart, molembil'e kudoin'
 ponovikod 'kaks tütart, mõlematele kudusin põrandariided';
akāl molembiš k'äzis oliba puzud 'eidel olid mõ-
 lemas käes korvid'; priha l molembad käd'ed kar-
manēs 'poisil mõlemad käed taskus'; molembīš'pā
poučin dengoid' 'mõlematelt saan raha'; h'e vargās'pa
molombad (OBP 245) 'nad ehmusid mõlemad'; mo-
l'emb'it' travitas, akbol'ib i mužik bol'ib (OBP 280)
 'mõlemat nõutakse, naine haigestub ja mees haigestub'.

Käsitletav pronoomen ühendab kaks eset või olendit
 ühte rühma. Pronoomen esineb nii adjektiivselt kui substan-
 tiivselt, viimasel juhul on tal anafoorne funktsioon, st.

eelnevast peab olema selge, kes vóí mis on kóne objektiks.

Vasteid sugulaskeeltest: krj m o l o m m a t, is
m o l l e m a t - molleet, sm. m o l e m m a t, ee
m ó l e m a d, lv. m o l m õ D¹, vdj. m e ſ e p a D ~
n e ſ e p a D². Pronoomeni tüveks on mo, le ~ l on tu-
letusliide, samuti -mpi.³

m o w g o t' i d ~ m u w g o t' i d. 'mólemad'

Nom. mowgot'id ~ muwgot'id

Gen. mowgot'idē

Part. mowgot'id ~ mowgot'id'

Illat. mowgot'ihe

Iness. mowgot'is

Elat. mowgot'ispä

Allat. mowgot'iae ~ mowgot'il'e

Adess. mowgot'il'

Ablat. mowgot'il'pä

Transl. mowgot'ikš

Abess. mowgot'ita

Komit. mowgot'id'mu ~ mowgot'idenke

Termin. mowgot'ihesei

Adallat. mowgot'idenost

Adadess. mowgot'idenow

Prolat. mowgotidmu

¹ H. O j a n s u u, IKP, lk.41

² P. A r i s t e, Vadja keele grammatika, Tartu, 1948.

³ H. O j a n s u u, IKP, lk.42.

Näit.: m o w g o t' i d lapsed gorodas el'aba
 'mõlemad lapsed elavad linnas'; mä_käl'in m o w g o t' i s
pert'is 'ma käisin mõlemas majas'; m o w g o t' i l' e
andan 'annan mõlemale'; ak m o w g o t' i d 'm u
apsimu sigā el'iba 'seal elas eit mõlemate lastega;
 vps K kagz_dorogad, hän m o u g o t' i h e män' (VMLT
 412) 'kaks teed, ta läks mõlemaid mööda (mõlematesse)'.

Vaadeldaval pronoomenil on sama tüvi, mis eelmiselgi,
 lähtevormiks tuleb pidada *molyettit.

Indefiniitse pronoomenina esinevad ka i k s' ~ üks'
 'üks, keegi, mingi'

t o i n e ~ t e i n' e ~ t o i n' teine, muu'

Mõlemad pronoomenid käänduvad nagu vastavad numeraa-
 lid.

Sg. Nom.	<u>iks'</u> ~ <u>üks'</u>
Gen.	<u>ihten</u> ~ <u>ühten</u>
Part.	<u>iht</u> ~ <u>ihte</u>
Illat.	<u>ihthe</u>
Iness.	<u>ihteš</u> ~ <u>ühtes</u>
Elat.	<u>ihtešpä</u>
Allat.	<u>ihtene</u>
Adess.	<u>ihte</u> ~ <u>ihtē</u> ~ <u>ihtō</u>
Ablat.	<u>ihte</u> <u>pä</u>
Transl.	<u>ihteks</u>
Abess.	<u>ihteta</u> ~ <u>ühteta</u>
Komit.	<u>ihtenke</u> ~ <u>ihtmu</u>

Termin. ihthesai

Adallat. ihte¹est ~ ih¹ennost ~ ühte¹ost

Adadess. ih¹te¹on ~ ih¹tenn¹ow

Prolat. ih¹tmu

Pl. Nom. ih¹ted

Teisi mitmuse käändeid tavaliselt ei tarvitata.

Pronoomeni t o i n' e ~ t e i n' e ~ t o i n'
käändumist vt. ptk. Retsiprooksed pronoomenid.

Näit.: i k s' - l¹ibub pä¹e, a t o i n' e vedab
noras (OBP 251) 'üks tõuseb peale, aga teine veab nõõrist';
tol'ko geršiižen, a t o š t ka¹ad ii¹pandoi (OBP 269)
'ainult kiiska, muud kala ei pandud'; sato¹in' i h t h' e
agiha i t'äpsin' - leidsin ühe (üh¹te, illat.) augu ja löin';
t o i ž ō päevä¹ot'in kaks mecnikad, ajema rikmha 'teisel
päeval võtsin kaks jahimeest kaasa, sõitsime (karu) tapma';
mamš män' t o i ž e k s öks t o i ž h e d'erõnha (NEV I
76) 'eit läks teiseks ööks teise külla'; män' hän möst
üh¹te¹ost mužika¹ost i pakitsese öks (NEV I 77) 'ta läks
jälle ühe talumehe juurde ja palus öömaja'; t o i ž e s
vi¹us per'tiš magadama verhas (NEV I 12) 'teises külmas
tares magame vóóraste juures'; a priha s'en t o i ž e n e
andoi 'aga poiss andis selle teisele'.

Indefiniitseina võivad esineda ka interrogatiivpro-
noomenid ken, m i, k u d a m b, k u i t' n e.

Näit.: k' e n ü h c a k i r' b i d m ä l' i b, k e n k a c h a
 (OBP 202) 'kes lõugutab üheksa vihku, kes kaheksa';
k e l' l' e k u l u z o i p a j a, k e l' l' e k u l u z o i k e v o i ž e d,
k e l' l' e k u l u z o i v o i k (OBP 274) 'kellele kuuldus laul,
 kellele kellukesed, kellele nutt'; k u i t' n e l e h m
i a n d e v i t p a d a d (VMLT 416) 'mingi lehm ei anna viit
 potti /piima/'; vpsÄ k e n a k a b z b a u i b, k e n a k
h i l' (L 226) 'móni laps vallatleb, móni on vaikne'.

Indefiniitseina tarvitatakse interrogatiivpronoo-
 meneid ka sugulaskeeltes: krj K e i k u i n k e n t e i l ä
m i n s a n o n n o v 'kui keegi teile midagi ütleb'; i s
k e D m a h t a d, k e D e v ä d o ſ s ä 'kes oskavad, kes ei
 oska'; sm m i k ä a n t a a p a r e m m a n, m i k ä h u o n o m m a n
 'mis annab parema, mis kehvema';¹ vdj č e n p a n ō b k ō m
k o p e e k k a č e n p a n o b v i i s 'kes paneb kolm kopikat, kes
 viis'.²

Interrogatiivpronoomenitest on moodustatud indefi-
 niitseid pronoomeneid ka enkliitilise liite se ~ se abil.
 Tekkinud pronoomenid käänduvad reeglipäraselt, se ~ se
 lisandub käändelõpule.

k e n - s e 'keegi'

m i t' t' e - s e 'mingi'

m' i - s e - 'miski'

k u v e r s - s e 'kuigi palju, kuigivõrd'

¹ E. N. S e t ä l ä, Suomen kielen lauseoppi, Helsingissä
 1919, lk.80.

² H. O j a n s u u, IKP, lk.95.

Näit.: ku'ištpa - ken-se vārain taga stukiče
(OBP 245) 'kuulsid - keegi koputab värava taga'; astun
ihtō homēcō homaečin, jogir'einamu mi t'te - se tuk
(OBP 240) 'lähen ühel hommikul jõe äärt mööda, märkan
mingit mütsakut'; mina ku tuhahtoitan, mi - se m'äže-
gan' korb'es uogas s'ir'es metrad k'ümn'en i vaikištū (OBP
203) 'kui ma pörutasin, miski ragises metsas kümne meetri
kaugusel ja jäi vait'; pit'eris hān, ku ver da ñ - se
pahelīmu joksenz (NEV II 4) 'Peterburis jooksis ta mõne
aja mööda tänavaid'.

Rühm indefiniitpronoomeneid on moodustatud inter-
rogatiivpronoomenitele lisatud liite -gi abil.

kēgi 'keegi'

mi n gi 'miski'

ku da m b gi 'kumbki'

Näit.: l'ehmāžēd sōtuese s'igā= ken gi miš (OBP
228) 'lehmad söövad seal, kes kus'; astun mina rāžumo,
jān'isid kundueba, k'e n gi kuna jokseba (OBP 239)
'astun mööda tuulemurdu, jänesed kuulevad, jooksevad, kes
kuhu'. vpsK hān mi da gi sanui (L232) 'ta ütles
midagi'; ku da m ba u e gi tarbis sada rublad 'kum-
malegi on vaja sadat rubla'.

-ki(n)- liitelised indefiniitpronoomenid on tuntud
ka lapi, mordva, mari, komi keeles.¹

Indefiniitseid pronoomeneid on tuletatud liite -ni

¹ vt. H. O j a n s u u, IKP, lk. 102.

abil (< vn. **нибудь**), -ni liitub käändelõpule.

k e n - n i 'keegi'

m i - n i 'miski'

m i t t e - n i 'mingi'

k u v e r z - n i 'mõnevõrra, kuigipalju'

Näit.: k' e a a e - n i sanuda, ka niken i usko
(OBP 240) 'kellele ka rääkida, keegi ei usu'; n' enad' gän
s' ibitab - k e n n i ko nob (OBP 277) 'ninaots sügeleb -
keegi sureb'; kol' caine musten, ka l' äžuškan el' i hond
m i d a n' i l' inneb (OBP 277) 'sõrmus tumeneb - kas jään
haigeks või juhtub midagi halba'; māhudō kataba, m i č č e n -
n i ko užen staviba (OBP 241) 'mullaga kaetakse, mingi
kepp pannakse'; i jäl' gōpā čopātas kokovā l' ibo m i l' - n i,
hān tačise s' igāpā fosnib pezaspā (OBP 261) 'ja seejärel
torgatakse keppiga või millegagi, siis ta tormab välja sealt
pesast'; māngāmā aitha, tšitškō, da pūhkimā purnud, ka ik
putūž meil' e sigā iauhod, k u v e r d a d - n i (NEV I 114)
'lähme aita, õde, ja pühime salvi, ehk saame kuigipalju
jahu'.

Eitavasisulisi indefiniitpronoomenid moodustab vene-
laenuline n' i (< **НИ-**) liide, kui ta rõhutuna liitub inter-
rogatiivpronoomeni algusse.

n' i - k e n 'ei keegi'

n' i - m i 'ei miski'

n' i - m i t t e 'ei mingi'

n' i - k u d a m b 'ei kumbki, ei miski, ei keegi'

Näit.: rahvast n' i k e d a eba pāsta s' ina (OBP 228)

'ühtki inimest sinna ei lasta'; ke~~le~~ni sanuda, ka
n'iken iusko (OBP 240) 'kellele ka rääkida, keegi
 ei usu'; n'ike uu e nečeda en sanu 'ma ei ütle
 seda kellelegi'; ma pän n'inga maha pästan, änesta en
n'imida (OBP 228) 'ma langetan pea, ei tee mingit
 häält'; čokkaižed panda ukson pel'euo päuo, nu ka n' i -
m i t' t' e bol' i tuuške (OBP 280) 'kui okkad panna ukse-
 piidale, siis mingi haigus ei tule'; enambad n'imida
ent'eda 'rohkem ei tea ma midagi'.

Venelaenulise n'i-liite abil moodustatakse indefi-
 niitseid pronoomeneid ka sugulaskeeltes: krj Kal n'iken
 'ei keegi'; n'imi 'ei miski'; n'ikumban 'ei kumbki';
nimüttüs 'ei mingi'; vdj eb nī-tšen 'ei keegi'; eb
nī-mikā 'ei miski'. Siin on tegemist kahekordse eitusega
eb + ni-.¹

Ka handi keeles esineb komi-sürja keele vahendusel
 üle võetud venelaenuline eitav partikkel nē, mille abil
 moodustatakse indefiniitseid pronoomeneid.²

Ka venelaenulise liite koje ~ kojo (< vn. koe-)
 abil on moodustatud rida indefiniitseid pronoomeneid:

kojo - ken ~ koje - ken 'keegi'

kojo - mi ~ koje - mi 'miski'

kojo - mi t' t' e ~ koje - mi t' t' e 'mingi';

¹ P. A r i s t e, Vadja keele grammatika, Tartu 1948, lk.67.

² E. V é r t e s, Die ostjakischen Pronomina, Budapest
 1967, lk.230-231.

Näit.: a il'hän magō pā pid'ība s'iga sobad
k o j e - m i č č e d ' g i (OBP 253) 'aga üleval lae
 peal hoiti mingeid riideid'; vpsK k o j o - k e n - v ü ü
muštāb voikuid' (CB 218) 'keegi veel mäletab nuttu';
netse ak k o j o - m i d a g i _ keit pāstō (VMLT 412)
 'see eit keetis-küpsetas midagi!

Viimases näites on interrogatiivpronoomenile mi
 prokliitiliselt liitunud k o j o -, enkliiteliselt gi-liide.

Ainus käändumatu pronoomen lõuna-vepsa murdes on
j o g a (vpsK g' ö g a, vpsÄ d' o g a) 'iga'.

Näit.: n'in' i i k a z v a _ j o g a _ s i j a n _ a t o l ' k o l ' ä -
 hemba joged 'pärn ei kasva igas kohas, vaid ainult jõe
 lähedal'; vpsÄ d' _ o g a _ p ä i v ä n _ v i h m u b (CB 155) 'iga
 päev sajab vihma'.

Pronoomenil on vasteid sugulaskeeltes: sm j o k a,
 is j o G a, krjA j o g a ~ j o g o, vdj j e k a ~ j e -
k a ~ i k ä¹, en iga, lp j u ö k k e.

H. Ojansuu seletab pronoomeni tekkimist tüvest *io
 ja pronoomenite tuletussufiksist -ka².

Samast tüvest on tuletatud pronoomen j o g a h i n' e ~
j o g a i t ' t ' e, vpsÄ d' o g a h i n' e 'igaüks'.

Näit.: v i n n e i ž e t _ s a p k a t _ o l ' d ' i h e _ j o g a i č č e n
 'igaühel olid vildid'.

Vrd. sm j o k a h i n e n, is j o G a h i n,

¹ P. A r i s t e, Vadja keele grammatika, Tartu 1948, lk.67.

² H. O j a n s u u, IKP, lk.96.

krj Ka j_o_g_h_i_n' ~ j_o_g_o_h_i_n' e, vdj j_e_k_a_i_n.

Pronoomen j_o_g_a_h_i_n' e esineb ainult substantiivselt, j_o_k_a ainult adjektiivselt.

Analoogiliselt interrogatiivpronoomenile k_u_v_e_r_z on tekkinud indefiniitpronoomenid s_e_v_e_r_z', n'e_c_e_v_e_r'z' 'nii palju'.

Näit.: räpus'id k_a_r_h_i_l_a_s saskenz'iba s_e_v_e_r_d_a_n, mito erased nell'in buč'in' solaz'iba touveks
(CB 506) 'Karhilas püüti nii palju rääbiseid, et mõned soolasid neli tünni talveks'; vpsK min tahtoid' s_e_v_e_r_z' sö (CB 506) 'söö niipalju kui tahad'; vpsÄ mina n_e_c_e_v_e_r_d_a_d emboi söda (CB 354) 'ma ei saa nii palju süüa'.

Tähenduselt on nimetatud indefiniitpronoomenid lähedased numeraalidele.

Kokkuvõte.

Lóuna-vepsa pronoomenid kuuluvad sõnavara vanimasse kihistusse, nende tüved on läänemeresoome, soome-ugri või isegi uurali päritoluga. Ei esine ühtki pronoomenit, mil oleks laenatud tüvi. Pronoomenites on säilinud mitmeid algupäraseid jooni, nagu mujalt keelest kadunud possessiivsufiksid, tavalisest erinev mitmuse moodustamine demonstratiivsete ja personaalpronoomenite puhul jne.

Vóórmójud avalduvad lóuna-vepsa pronoomenite juures tunduvalt vähem kui muus sõnavaras, ka antud töös toodud näitelausete põhjal võib otsustada, et substantiivide, adjektiivide ja verbide hulgas on suur hulk laensõnu, pronoomenitest on aga ainult indefiniitseil vene päritoluga liiteid.

Lóuna-vepsa murdes esineb käändumatu pronoomen joka, ülejäänud pronoomenid käänduvad kõigis vepsa keele käänetes, v.a. retsiprooksed pronoomenid, mil puudub nominatiiv. Olenevalt käände funktsioonist esinevad pronoomenid mõnes käändes märgatavalt sagedamini kui teistes. Väga harva leidub illatiiv-direktiivi ja prolatiivi vorme. Lõpu-
kao tulemusena on sageli kokku^llangenud adessiiv ja ablatiiv, inessiiv ja elatiiv. Esineb ka allatiivi ja adessiivi segunemist, eriti personaalpronoomenite puhul. Kaks käände-

lõppu on lóuna-vepsa murdes komitatiivil: partitiivile liituv -mu ja genitiivile liituv -ke. Viimast kasutatakse harvemini, ta on tüüpiline kesk-vepsa murdele. Oma käändelópuga akusatiivi ei ole ka pronoomenitel (nagu teistelgi käändsónadel vepsa keeles).

Peale vormilt kattuvate interrogatiivsete ja relatiivsete pronoomenite on ka teised pronoomenite liigid omavahel seotud. Eriti indefiniitsete pronoomenite hulgas on selliseid, mis tavaliselt esinevad interrogatiivsena või relatiivsena. Mitmeid funktsioone täidab pronoomen iče.

Pronoomenid on seotud ka teiste sónaliikidega. Indefiniitsete pronoomenite ja numeraalide vahel pole selget piiri. Pronoomenite tüvedest on tuletatud substantiive, adjektiive ja rohkesti adverbide, niihästi vastavate sufiksite abil (näit. erasčí), kui ka lihtsalt pronoomeni käändevormi adverbina kasutusele võttes (miš on pronoomeni mi inessiiv, samuti adverb, tähendusega 'kus').

Üleminekud ühest sónaliigist teise võivad olla isegi mitmekordsed, nii on sellised vormid nagu deprominaalne substantiiv meja, algse tähendusega 'meie kollektiiv, meie pere, meie kodu' uuesti kasutusele võetud pronoomeni funktsioonis, tähendusega 'meil, meie juures'.

Резюме.

В данной работе ("Местоимения в южном диалекте вепсского языка") рассматривается наличие местоимений в юновепсском языке, для сравнения прибавляются соответствующие местоимения из других вепсских диалектов и из родственных языков.

Особое внимание уделяется морфологическому аспекту, для доказательства которого приводятся отдельные предложения и словосочетания.

Материалы для данной работы собраны автором в деревнях Сидорово (Sodj^ärv), Степанова Гора (Mägi), Юшково (Jušk) и Лаврово и Терпеливо (Kond) Бокситогорского района Ленинградской области летом 1970 и 1972 годов.

Другие важнейшие источники – сборники текстов L.Kettunen 'Näytteit^ä etelävepsäs', М.Зайцева, М.Муллерен "Образцы вепсской речи".

Работа разделена на главы на основе традиционной классификации местоимений финно-угорских языков.

В результате работы над темой автор пришел к следующим выводам:

1. С точки зрения истории языка местоимения юновепсского диалекта происходят от прибалтийско-финского, финно-угорского или даже от уральского исходного языка.

2. В местоимениях сохранилось много следов из ранних периодов развития языка, так, например, притяжательные суффиксы, которые почти вышли из употребления и встречаются

только в местоимениях; необычный способ образования множественного числа в разрядах личных и указательных местоимений и т. д.

3. Несмотря на то, что вепсский язык находится на ступени ассимиляции с русским языком и слова, заимствованные из русского языка, все более и более вытесняют свои, вепсские, местоимения являются наиболее устойчивой категорией и влияние русского языка здесь очень незначительное.

4. Разряды местоимений связаны между собой, встречаются местоимения, которые относятся к нескольким разрядам. Местоимения также связаны с числительными, существительными, прилагательными и особенно с наречиями: некоторые корни местоимений послужили основой образования наречий и некоторые формы местоимений перешли в разряд наречия.

Kasutatud kirjandus *koos lühenditega.*

A i r i l a , M., Pronominit. - Virittäjä, Helsinki 1940, lk. 301-314.

A l v r e , P., Pronoomeni see tüvedest läänemeresoome keeltes. - Emakeele Seltsi Aastaraamat IX, Tallinn 1963, lk. 131-153. (PSTLK).

A l v r e , P., Pronoomenite iseärasusi. - Emakeele Seltsi Aastaraamat XI, Tallinn 1965, lk. 195-208.

А н ш и н , Ф., Указательные местоимения и их производные в азербайджанском, турецком и туркменском языках, Москва 1956. (УМП).

A r i s t e , P., Eesti asesónade me, te ja meie, teie suhetest. - Keele ja Kirjanduse Instituudi Uurimused I, Tallinn 1956, lk. 53-57.

A r i s t e , P., Vadja keele grammatika, Tartu 1948.

B ü h l e r , K., Sprachtheorie. Die Darstellungsfunktion der Sprache, Jena 1934.

C o l l i n d e r , B., Fenno-ugric Vocabulary. An Etymological Dictionary of the Uralic Languages, Uppsala 1955. (FUV).

C o l l i n d e r , B., Indouralisches Sprachgut. - Uppsala Universitets Årsskrift, Bd I. Filosofi, språkvedenskap och historiska vetenskaper, I. Uppsala 1934. (IS).

C z e r m a k, W., Die Lokalvorstellung und ihre Bedeutung für den grammatischen Aufbau afrikanischen Sprachen.- Festschrift Meinhof, Hamburg 1927. (LB).

G e n e t z, A., Tutkimus Aunuksen kielestä. Kielennäytteitä, sanakirja ja kielioppi, Suomi, II:17, Helsingissä 1885. (TAK).

H a k u l i n e n, L., Suomen kielen rakenne ja kehitys, Helsinki 1961.

Ж а м я л я й н е н, М., Вепсский язык. - Языки народов СССР, т. 3., 80-92.

H ä m ä l ä i n e n, M., A n d r e j e v, F., Vepsan kielen grammatik, Leningrad 1935.

K a s k, A., P a l m e o s, P., Eesti keele grammatika II, 1. vihik. Morfoloogia. Arv- ja asesõna, Tartu 1972.

K e t t u n e n, L., Lounavepsa häälikajalugu I,II, Tartu 1922. (LH).

K e t t u n e n, L., Näytteitä etelävepsästä I, II, Helsinki 1920-1925. (NEV).

K e t t u n e n, L., S i r o, P., Näytteitä vepsän murteista.- Suomalais-ugrilaisen Seuran Toimituksia LXX, Helsinki 1935.

K e t t u n e n, L., Vepsän murteiden lauseopillinen tutkimus. - Suomalais-ugrilaisen Seuran Toimituksia LXXXVI, Helsinki 1943. (VMLT).

Л е с о н т ь е в, А., Возникновение и первоначальное развитие языка, Москва 1963. (ВПРЯ).

М а й т и н с к а я, К., Местоимения в языках разных систем, Москва 1969. (МЯРС).

M a r k, J., Die Possessivsuffixe in den uralischen Sprachen, I. - Suomalais ugrilainen Seuran Toimituksia LIV, Helsinki 1925. (PUS).

A mai magyar nyelv rendszere. Leíró nyelvtan, t. I., Budapest 1961.

М е н о в щ и к о в, Г., Указательные местоимения в эскимосском языке. - Вопросы языкознания, Москва 1955, №1, лк.24-33.

O j a n s u u, H., Itämerensuomalaisten kielten pronominiooppia. - Turun Suomalaisen Yliopiston julkaisuja B I 3, Turku 1922. (IKP).

R a v i l a, P., Sanaluokat, erityisesti uralilaisia kieliä silmällä pitäen. - Virittäjä 1953, lk. 41-50.

S e t ä l ä, E. N., Suomen kielen lauseoppi, Helsingissä 1919.

С т е б л и н - К а м е н с к и й, М., Грамматика норвежского языка, Москва-Ленинград 1957.

Зайцева, М., М у л л о н е н, М., Образцы вепсской речи, Ленинград 1969. (ОВР).

З а й ц е в а, М., М у л л о н е н, М., Словарь

вепсского языка, Ленинград 1972. (СВЯ).

Z s i r a i, M., Név mástanulmányok (mi, ti, ők). -
Emlékkönyv Melich János hetvendik születésnapjára,
Budapest 1942.

T u n k e l o, E. A., Eräistä vepsän y.m. pronominaa-
leista y.m.. - Virittäjä 1935, lk. 60-73.

T u n k e l o, E. A., Vepsän kielen äännehistoria,
Helsinki 1946.

V é r t e s, E., Die ostjakischen Pronomina, Budapest
1967.

+ + +

L i i v, G., Pronoomenid kesk-vepsa murdes ja lüüdi
murretes, Diplomitöö. Käsikiri TRÜ soome-ugri keelte
kateedris, Tartu 1957.

Lühendid.

a) Väljaannete lühendid

- ВПРЯ = А.Леонтьев, Возникновение и первоначальное развитие языка, Москва 1963.
- ВЯ = Вопросы языкознания, Москва.
- СВЯ = М.Зайцева, М.Муллонен, Словарь вепского языка, Ленинград 1972.
- ESA = Emakeele Seltsi Aastaraamat, Tallinn
- FUV = B. Collinder, Fenno-ugric Vocabulary. An Etymological Dictionary of the Uralic Languages, Uppsala 1955.
- IKP = H. Ojansuu, Itämerensuomalaisten kielten pronominioppia. - Turun Suomalaisen Yliopiston julkaisuja B I 3, Turku 1922.
- IS = Indouralisches Sprachgut. - Uppsala Universitets Årsskrift, Bd. I. Filosofi, språkvedenskap och historiska vetenskaper. I. Uppsala 1934.
- KKIU = Keele ja kirjanduse Instituudi uurimused, Tallinn.
- L = G. Liiv, Pronoomenid kesk-vepsa murdes ja lüüdi murretes. Diplomitöö. Käsikiri TRÜ soome-ugri keelte kateedris, Tartu 1957.

- LB = W. Czermak, Die Lokalvorstellung und ihre Bedeutung für den grammatischen Aufbau africanischen Sprachen. - Festschrift Meinhof, Hamburg 1927.
- LH = L. Kettunen, Löuna-vepsa häälikajalugu I-II, Tartu 1922.
- МЯРС = К. Майтинская, Местоимения в языках разных систем, Москва 1969.
- NEV = L. Kettunen, Näytteitä etelävepsästä I-II, Helsinki 1920-1925.
- ОВР = М. Зайцева, М. Муллонен, Образцы вепской речи, Ленинград 1969.
- PSTLK = P. Alvre, Pronoomeni see tüvedest läänemeresoome keeltes. - ESA IX, Tallinn 1965, lk. 195-208.
- PUS = J. Mark, Die Possessivsuffixe in den uralischen Sprachen, I. SUST LIV, Helsinki 1925.
- SUST = Suomalais-ugrilaisen Seuran Toimituksia, Helsinki.
- TAK = A. Genetz, Tutkimus Aunuksen kielestä. Kielennäytteitä, sanakirja ja ~~kielioppi~~, Suomi II:17, Helsingissä 1885.
- VMLT = L. Kettunen, Vepsän murteiden lauseopillinen tutkimus. - SUST LXXXVI, Helsinki 1943.
- УМП = Ф. Аншин, Указательные местоимения и их производные в азербайджанском, турецком и туркименском языках, Москва 1956.

B) Muud lühendid

abess. = abessiiv

ablat. = ablatiiv

adadess. = adadessiiv

adess. = adessiiv

ains. = ainsus

allat. = allatiiv

e = eesti keel

elat. = elatiiv

egress. = egressiiv

gen. = genitiiv

hnd. = handi keel

illat. = illatiiv

ill. - direkt. = illatiiv-direktiiv

iness. = inessiiv

is = isuri keel

k = komi keel

Kir = Kirbla

komit. = komitatiiv

krj. = karjala keel

krj A = karjala keele ~~aunuse~~ murre

krj K = karjala keele kaliinini murre

krj L = karjala keele lüüdi murre

krj P = päris- (põhja-) karjala murre

k S = sürjakomi murre

lp = lapi keel

lv = liivi keel

md = mordva keeled

md E = ersa keel

md M = mokša keel

mns = mansi keel

mr = mari keel

nee = neenetsi keel

ng = nganassaani keel

nom. = nominatiiv

part. = partitiiv

PJg = Pärnu-Jaagupi

prolat. = prolatiiv

sm = soome keel

termin. = terminatiiv

transl. = translatiiv

ung = ungari keel

vdj = vadjä keel

Vig = Vigala

vn = vene keel

vps = vepsa keel

vps K = kesk-vepsa murre

vps L = lõuna-vepsa murre

vps Ä = äänis-vepsa murre

Sisukord.

Eessõna	lk. 2
Sissejuhatus	5
I. Personaalpronoomenid	10
II. Pronoomen <u>iče</u> ~ <u>icé</u>	29
III. Retsiprooksed pronoomenid	38
IV. Demonstratiivpronoomenid	42
V. Interrogatiivpronoomenid	58
VI. Relatiivpronoomenid	68
VII. Indefiniitpronoomenid	71
Kokkuvõte	88
Резюме	90
Kasutatud kirjandus	92
Lühendid	96

Arvamus

I kursuse üliõpilase Anne Küti võistlustööst „Lõuna-vepsa pronoomenid“.

Oma 100-leheküljelises võistlustöös käsitleb Anne Kütt aseseõnu lõunavepsa murdes.

Ainestiku on Töö autor kogunud kahel suvisel ekspeditsioonil lõunavepsa murdealale ja vastavatest trükkteostest.

Materjal on küllaldane. See on hästi süstematiseeritud ja analüüsitud. Järeldused on paika pidavad.

Kokkuvõttes eritab autor aseseõnade põliseid jooni, rõhutab nende genuinsed päritolu, kuid tõstab esile ka vene keele mõjul tekkinud eriarenguid indefiniitsetes pronoomenites.

Töö väärib esimest auhinda.

13.VI 73.

P. Palmes,
Rii soome-ugri keelte
kat. dots.

Aramus

Tänukselise üliõpilase Anne Kiiti
raisklusest „Lõuna-vepa pronomenid“.

Anne Kiiti töö-keemilises raiskluse-
töös käsitletakse pronomenid lõunavepa
murdes.

Osa ainetest on töö autor uue
suiste ekspeditsioonide lõunavepa
murdes, osa on ammendatud
trüki ilmuvad murdetekstidest.

Material on hästi sistematiseeritud, analüüs asjalik ja
paikapidas.

Töö hõlmab tõstetud erik
pronomenite üldise jooni, kuid
räägib ka ka võrreldes
teguvad erarengud.

Töö väärtust tõstab asjaolu, et
tähelepanu on keele omavaheliste
sugulussuhete selgitamisel on eriline
võit pronomenid, mille kohta
detailne ülevaade vepa keelest seni
puudus.

A. Kiiti diplomitöö väärtus
erineb auliselt.

Tartus,

14. VII 73.

P. Alvre
Tänukselise üliõpilase
kõrg. professor